

คู่มือ การจัดทำแผนปฏิบัติการ ด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน ประจำปี 2569

HUMAN RIGHTS

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

คำนำ

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 เห็นชอบแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) รวมทั้งได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน โดยให้หน่วยงานพิจารณาโครงการ/กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) แล้วจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน ภายใต้งบประมาณของหน่วยงาน รวมทั้งนำมิติด้านสิทธิมนุษยชนมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงาน of หน่วยงาน รวมทั้งได้จัดงานประกาศใช้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) แล้ว เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2566

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จึงได้จัดทำคู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสิทธิมนุษยชน ความเป็นมาและสาระสำคัญของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งแนวทางการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ตลอดจนแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) มีความเป็นรูปธรรม และยังเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทุกภาคส่วน ทั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะช่วยสนับสนุนการทำงาน of หน่วยงาน และนำไปสู่เป้าหมายการละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลงทุกด้านและทุกกลุ่มอย่างแท้จริง

คณะผู้จัดทำ

ธันวาคม 2568

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ความหมายของสิทธิมนุษยชน	
1.สิทธิมนุษยชนคืออะไร	1
2.ขอบเขตสิทธิมนุษยชน	2
3.ที่มาของสิทธิมนุษยชนและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	3
4.หลักการสิทธิมนุษยชน	5
5.ประเทศไทยกับพันธกรณีระหว่างประเทศ	7
6.ความหมายระหว่างสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ	11
บทที่ 2 สาระสำคัญของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)	
1.ความเป็นมาของ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5	12
2.กรอบแนวคิดการจัดทำร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)	13
3.กระบวนการยกร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2566-2570)	14
4.สาระสำคัญของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)	16
บทที่ 3 การขับเคลื่อนและการแปลงแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ไปสู่การปฏิบัติ	
1.กรอบแนวคิด	33
2.การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)	34
3.การแปลงแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ไปสู่การปฏิบัติ	37
4.การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ไปสู่การปฏิบัติในระดับ กระทรวง/ส่วนราชการเทียบเท่า.	38

ภาคผนวก

- รายชื่อหน่วยงานที่ปรากฏอยู่ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2566-2570) 39 หน่วยงาน
- แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ภายใต้อำนาจแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)
- รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)
- QR code สื่อประชาสัมพันธ์แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

บทที่ 1

ความหมายของสิทธิมนุษยชน

1. สิทธิมนุษยชน คืออะไร

ในทางวิชาการไม่มีการให้คำนิยามความหมายของสิทธิมนุษยชน นอกจากมีการพยายามอธิบายคำปรารภของปณิธานสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่ว่า “โดยที่การยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัวและสิทธิเท่าเทียมกันและโอนมิได้ของบรรดาสมาชิกทั้งหลายแห่งครอบครัวมนุษยชนเป็นหลักการพื้นฐานแห่งอิสรภาพความยุติธรรมและสันติภาพโลก” นั้น หมายถึง สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิประจำตัวของมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรี มีเกียรติศักดิ์ประจำตัว สิทธิมนุษยชนไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ แต่นักปฏิบัติการสิทธิมนุษยชนให้คำอธิบายว่า เราเรียกสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนที่ต้องได้รับในฐานะที่เป็นคน ซึ่งทำให้คน ๆ นั้นมีชีวิตอยู่รอดได้อย่างมีความเหมาะสมแก่ความเป็นคนและสามารถมีการพัฒนาตนเองได้ว่า คือ "สิทธิมนุษยชน" เมื่อนำคำอธิบายทั้ง 2 ประการมาประกอบกัน ก็สามารถเข้าใจได้ว่าสิทธิมนุษยชน คือ สิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนที่ต้องได้รับในฐานะที่เป็นคน เพื่อทำให้คน ๆ นั้นมีชีวิตอยู่รอดได้และมีการพัฒนาสิทธิมนุษยชนจึงมี 2 ระดับ ดังนี้

1) **ระดับแรก** คือ สิทธิที่ติดตัวคนทุกคนมาแต่เกิด ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ อยู่เหนือกฎหมายและอำนาจใด ๆ ของรัฐทุกรัฐ สิทธิเหล่านี้ ได้แก่ สิทธิในชีวิต ห้ามฆ่าหรือทำร้ายต่อชีวิต ห้ามการค้ำมนุษย์ ห้ามทรมานอย่างโหดร้าย คนทุกคนมีสิทธิในความเชื่อ มโนธรรมหรือลัทธิทางศาสนา ทางการเมือง มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกหรือการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น สิทธิมนุษยชนเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายมารองรับ สิทธิเหล่านี้ก็ดำรงอยู่ ซึ่งอย่างน้อยอยู่ในมโนธรรมสำนึกถึงบาปบุญคุณโทษที่อยู่ในตัวของแต่ละคน เช่น แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการฆ่าคนเป็นความผิดตามกฎหมาย แต่คนทุกคนมีสำนึกรู้ได้เองว่าการฆ่าคนนั้นเป็นสิ่งต้องห้าม เป็นบาปในทางศาสนา

2) **ระดับที่สอง** คือ เป็นสิทธิที่ต้องได้รับการรับรองในรูปของกฎหมายหรือต้องได้รับการคุ้มครองโดยรัฐบาล ได้แก่ การได้รับสัญชาติ การมีงานทำ การได้รับความคุ้มครองแรงงาน ความเสมอภาคของหญิงชาย สิทธิของเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันการว่างงาน การได้รับบริการทางด้านสาธารณสุข การสามารถแสดงออกทางด้านวัฒนธรรมอย่างอิสระ สามารถได้รับความเพลิดเพลินจากศิลปะ วัฒนธรรมในกลุ่มของตน เป็นต้น ทั้งนี้ สิทธิมนุษยชนระดับที่สองนี้ ต้องเขียนรับรองไว้ในกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญหรือแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นหลักประกันว่าคนทุกคนที่อยู่ในรัฐนั้นจะได้รับความคุ้มครองชีวิตความเป็นอยู่ให้มีความเหมาะสมแก่ความเป็นมนุษย์

2. ขอบเขตสิทธิมนุษยชน

เมื่อพูดถึงสิทธิมนุษยชน จึงมีความหมายกว้างกว่า “สิทธิ” ตามกฎหมาย นักกฎหมายโดยทั่วไปมักอธิบายว่า “สิทธิ” คือ ประโยชน์ที่กฎหมายรับรอง ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายในขอบเขตที่แคบ ในแง่ที่ว่าคนจะมีสิทธิได้ ต้องมีกฎหมายรับรองไว้เท่านั้น ถ้ากฎหมายไม่เขียนรับรองไว้ย่อมไม่มีสิทธิหรือไม่ได้รับสิทธิ แต่ในแง่ของ “สิทธิมนุษยชน” นั้น ขอบเขตของสิทธิมนุษยชนกว้างกว่าสิ่งที่กฎหมายรับรอง ดังกล่าวข้างต้น สิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองทั่วโลกว่าเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์นั้น สามารถจำแนกได้ครอบคลุมสิทธิ 5 ประเภท ได้แก่

1) **สิทธิพลเมือง** ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากการจับกุมหรือคุมขังโดยมิชอบ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาลอย่างยุติธรรม โดยผู้พิพากษาที่มีอิสระ สิทธิในการได้รับสัญชาติ เสรีภาพของศาสนิกชนในการเชื่อถือ และปฏิบัติตามความเชื่อถือ

2) **สิทธิทางการเมือง** ได้แก่ สิทธิในการเลือกวิถีชีวิตของตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธิการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เสรีภาพในการรวมกลุ่ม สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี

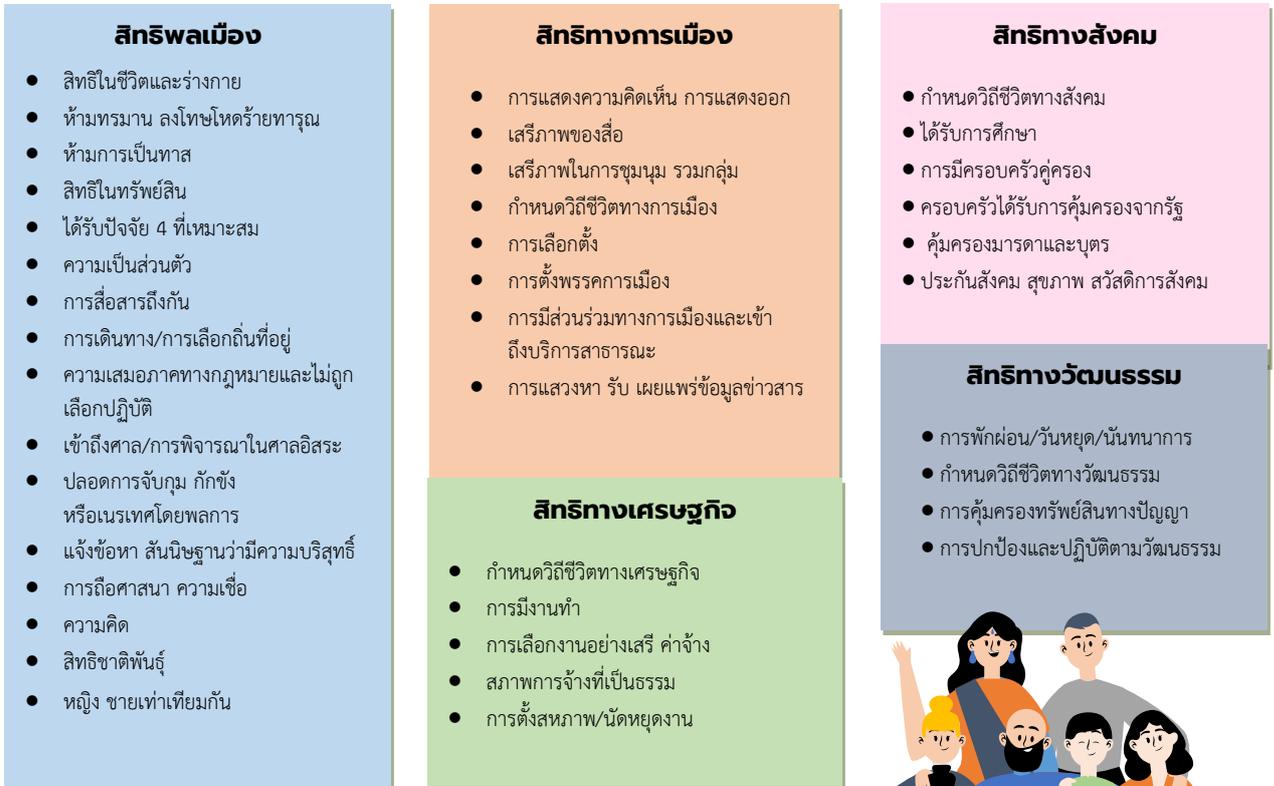
3) **สิทธิทางเศรษฐกิจ** ได้แก่ สิทธิในการมีงานทำ ได้เลือกงานอย่างอิสระและได้รับค่าจ้างอย่างเป็นธรรม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างพอเพียง

4) **สิทธิทางสังคม** ได้แก่ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ แม่และเด็กต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว

5) **สิทธิทางวัฒนธรรม** ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษาท้องถิ่น ตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติกิจตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจด้านการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม บันเทิงได้โดยไม่มีใครมาบังคับ ดังนั้น กล่าวได้ว่า “สิทธิตามกฎหมาย” ทุกอย่างไม่ใช่เรื่องสิทธิมนุษยชน มีสิทธิบางอย่างเท่านั้นถือเป็นสิทธิมนุษยชน เพราะเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด ไม่สามารถโอนไปให้คนอื่น หรือไม่มีใครมาพรากไปจากมนุษย์แต่ละคนได้ และสิทธิที่เป็นสิทธิมนุษยชนนั้นถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติระหว่างมนุษย์ เช่น การฆ่าหรือทำร้ายกัน แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่า การทำร้ายหรือการฆ่าเป็นความผิด คนทุกคนก็รู้อยู่แก่ใจว่าเป็นความผิด แต่การที่คนในชาติไม่ได้รับ “อาหาร” ที่เพียงพอแก่การยังชีพ ไม่ถือว่ามีใครทำผิดกฎหมาย แต่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่ง ที่รัฐบาลมีหน้าที่ต้องจัดการให้คนในชาติได้รับอาหารอย่างพอเพียงแก่การมีชีวิตอยู่รอด¹

¹ ปรับปรุงจากเอกสารประกอบการฝึกอบรมสิทธิมนุษยชนโดยคณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน (กปส.) และสมาคมสิทธิเสรีภาพประชาชน (สสส.)

แผนภาพที่ 1 ภาพรวมขอบเขตสิทธิมนุษยชน

3. ที่มาของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ขอบเขตของสิทธิมนุษยชนดังกล่าว มีที่มาจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human Rights) ในที่นี้ขออธิบายที่มาของการก่อเกิดปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในฐานะที่เป็นเอกสารหลักของสหประชาชาติ ที่ถือเป็นต้นแบบของการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน^๖

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองได้ยุติลงเมื่อปี พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) โดยผลของสงครามโลกครั้งที่สอง ได้นำความหายนะมาสู่ชีวิตและทรัพย์สินของหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งได้ประจักษ์ถึงความทารุณโหดร้ายการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การย่ำยีสิทธิสตรี เด็ก ถือเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์ ประเทศสัมพันธ์มิตรต่างเห็นพ้องต้องกันว่าจะต้องแสวงหามาตรการที่เป็นรูปธรรมป้องกันมิให้มีการทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์เกิดขึ้นอีก

ซึ่งภายหลังการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2488 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันสงครามและความขัดแย้งในอนาคต รวมทั้งได้มีการรับรองกฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter) โดยกฎบัตรนี้มีข้อความหลายตอนี่แสดงถึงความมุ่งมั่นของสหประชาชาติในการทำหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

^๖ คัดจาก ศราวุฒิ ประทุมราช บรรณาธิการสิทธิมนุษยชน : รวบรวมสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่สำคัญ หน้า 3 – 4 จัดพิมพ์โดยคณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน (กปส) และมูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท (FES) พ.ศ. 2544

กระทั่งเมื่อ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ สมัยที่ 3 ได้มีข้อมติรับรอง**ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน** ซึ่งถือเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ ในการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรกของโลก และเป็นพื้นฐานของกฎหมาย ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับที่มีอยู่ในปัจจุบัน ถือเป็นมาตรฐานที่ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ได้ร่วมกันจัดทำเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 48 ประเทศแรกที่ลงคะแนนเสียงร่วมรับรองปฏิญญาดังกล่าว

2) เนื้อหาของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยข้อความ 30 ข้อ สรุป ดังนี้

- ข้อ 1 ทุกคนมีศักดิ์ศรี สิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน และต้องปฏิบัติต่อกันฉันพี่น้อง
- ข้อ 2 ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
- ข้อ 3 ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตอยู่ และมีความมั่นคงแห่งร่างกาย
- ข้อ 4 ห้ามบังคับคนให้เป็นทาส และห้ามค้าทาสทุกรูปแบบ
- ข้อ 5 ห้ามการทรมานหรือการลงโทษทารุณโหดร้ายผิดมนุษย
- ข้อ 6 สิทธิในการได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย
- ข้อ 7 สิทธิในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
- ข้อ 8 สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากศาล
- ข้อ 9 ห้ามการจับกุม คุมขัง หรือเนรเทศโดยพลการ
- ข้อ 10 สิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและเปิดเผย
- ข้อ 11 สิทธิในการได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ก่อนศาลตัดสิน และต้องมีกฎหมายกำหนดว่า การกระทำนั้นเป็นความผิด
- ข้อ 12 ห้ามรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การติดต่อสื่อสาร รวมทั้งห้ามทำลาย ชื่อเสียงและเกียรติยศ
- ข้อ 13 เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ในประเทศ รวมทั้งการออกนอกประเทศหรือ กลับเข้าประเทศโดยเสรี
- ข้อ 14 สิทธิในการลี้ภัยไปประเทศอื่นเพื่อหนีพ้นจากการถูกประหัตประหาร
- ข้อ 15 สิทธิในการได้รับสัญชาติและการเปลี่ยนสัญชาติ
- ข้อ 16 สิทธิในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว
- ข้อ 17 สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
- ข้อ 18 เสรีภาพในความคิด มโนธรรม ความเชื่อ หรือการถือศาสนา
- ข้อ 19 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออก รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสาร
- ข้อ 20 สิทธิในการชุมนุมโดยสงบและรวมกลุ่ม และห้ามบังคับเป็นสมาชิกสมาคม
- ข้อ 21 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลทั้งทางตรงและโดยผ่านผู้แทน อย่างอิสระ และมีสิทธิเข้าถึง บริการสาธารณะโดยเท่าเทียมกัน
- ข้อ 22 สิทธิในการได้รับความมั่นคงทางสังคม และได้รับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม โดยการกำหนดระเบียบและทรัพยากรของ ประเทศตนเอง
- ข้อ 23 สิทธิในการมีงานทำตามที่ต้องการ และได้รับการประกันการว่างงาน รวมทั้งได้รับ ค่าตอบแทนเท่ากันสำหรับงานอย่างเดียวกัน และรายได้ต้องพอแก่การดำรงชีพสำหรับ ตนเองและครอบครัว ตลอดจนมีสิทธิ ก่อตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงาน
- ข้อ 24 สิทธิในการพักผ่อนและมีเวลาพักจากการทำงาน
- ข้อ 25 สิทธิในการได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างเพียงพอ ได้รับปัจจัยสี่ สวัสดิการสังคม ประกันการว่างงาน เจ็บป่วย เป็นหม้าย ผู้สูงอายุ ตลอดจนต้องคุ้มครองแม่และเด็กเป็นพิเศษ
- ข้อ 26 สิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

- ข้อ 27 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
- ข้อ 28 สังคมต้องมีระเบียบทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้บุคคลได้รับสิทธิและเสรีภาพตามปฏิญญานี้
- ข้อ 29 บุคคลย่อมมีหน้าที่ต่อชุมชน การใช้สิทธิเสรีภาพจะต้องเคารพในสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น
- ข้อ 30 ห้ามมิให้รัฐ กลุ่มชน หรือบุคคล กระทำการทำลายสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองในปฏิญญานี้

4. หลักการสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน นอกจากระบุขอบเขตของสิทธิมนุษยชนว่าครอบคลุมสิทธิอะไรแล้ว ตัวปฏิญญาฯ เองยังได้นำเสนอหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนไว้ด้วย หลักการนี้ถือเป็นสาระสำคัญที่ใช้อ้างอิงความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน และใช้เป็นเครื่องมือชี้ว่าสังคมใดมีการเคารพและปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ในเวลาต่อมา**หลักการของสิทธิมนุษยชน**^๙ ประกอบด้วย

1) เป็นสิทธิธรรมชาติ ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด (Natural Rights) หมายความว่า มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีประจำตัว ตั้งแต่เกิดมาเป็นมนุษย์ **ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์** (Human Dignity) นี้ ไม่มีใครมอบให้ เป็นสิ่งที่ธรรมชาติได้กำหนดขึ้นในมนุษย์ทุกคน

ความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง

(1) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ คุณค่าของคนในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์

(2) การให้คุณค่าของมนุษย์ แบ่งเป็น 2 ประเภท

(2.1) คุณค่าของมนุษย์ในฐานะการดำรงตำแหน่งทางสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการมีอำนาจหรือการยึดครองทรัพยากรของสังคม

(2.2) คุณค่าของมนุษย์ในฐานะที่เป็นมนุษย์ ซึ่งมีความเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยก

(3) การกำหนดคุณค่าที่แตกต่างกัน นำมาซึ่งการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ผู้คนในสังคมโดยทั่วไปมักให้คุณค่าของฐานะตำแหน่งหรือเงินตรามากกว่า ซึ่งการให้คุณค่าแบบนี้นำมาซึ่งการเลือกปฏิบัติ จึงต้องปรับวิธีคิดและเน้นให้มีการปฏิบัติ โดยการให้คุณค่าของความเป็นคนในฐานะความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่ให้คุณค่าคนตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

2) สิทธิมนุษยชนเป็นสากลและไม่สามารถถ่ายโอนกันได้ (Universality & Inalienability)

หมายความว่า สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นของคนทุกคน ไม่มีพรมแดน คนทุกคนมีสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานี้เช่นเดียวกัน เพราะโดยหลักการแล้วถือว่า คนทุกคนย่อมถือว่าเป็นคน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนในโลก ไม่ว่าจะเชื้อชาติ สัญชาติ เหล่ากำเนิดใดก็ตาม ย่อมมีสิทธิมนุษยชนประจำตัวทุกคนไป จึงเรียกได้ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคน

ส่วนที่กล่าวว่า สิทธิมนุษยชนไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ หมายความว่า ในเมื่อสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิประจำตัวของมนุษย์ มนุษย์แต่ละคนย่อมไม่สามารถมอบอำนาจ หรือสิทธิมนุษยชนของตนให้แก่ผู้ใดได้ไม่มีการครอบครองสิทธิแทนกัน แตกต่างจากการครอบครองที่ดิน หรือทรัพย์สิน เพราะสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่ธรรมชาติกำหนดขึ้น เป็นหลักการที่ทุกคนต้องปฏิบัติ แต่หากจะถามว่าในเมื่อสิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคนเช่นนี้แล้ว สามารถมีสิทธิมนุษยชนเฉพาะกลุ่มได้หรือไม่ ในทางสากลได้มีการจัดหมวดหมู่และกลุ่มของสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิของกลุ่มเฉพาะและสิทธิตามประเด็นปัญหา เช่น สิทธิสตรี สิทธิเด็ก สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิผู้ติดเชื้อ HIV/เอดส์ สิทธิของผู้ลี้ภัย เป็นต้น

^๙ แปลและเรียบเรียงจาก UNDP, Indicators for Human Right Based Approaches to Development in UNDP Programming A Users' Guide March 2006

3) สิทธิมนุษยชนไม่สามารถแยกเป็นส่วน ๆ ว่าสิทธิใดมีความสำคัญกว่าอีกสิทธิหนึ่ง (Indivisibility) กล่าวคือ สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ไม่สามารถแบ่งแยกว่ามีความสำคัญกว่าสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สิทธิทั้งสองประการนี้ต่างมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้น รัฐบาลใดจะมาอ้างว่าต้องพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ หรือต้องแก้ปัญหาปากท้องก่อนแล้ว จึงค่อยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมขัดต่อหลักการนี้

4) ความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ (Equality and Non-Discrimination) ความเสมอภาค คือ การที่ทุกคนควรได้รับจากส่วนที่ควรได้ในฐานะเป็นคน เช่น การแจกของผู้ประสบภัยน้ำท่วม ทุกคนจะได้รับของแจกชิ้นพื้นฐาน เช่น ได้รับข้าวสาร อาหารแห้ง ยาป้องกันเท้าเปื่อย แต่หากมีครอบครัวหนึ่งมีคนป่วยที่ต้องการยาเป็นพิเศษ หรือบางครอบครัวมีเด็กก่อน ต้องได้รับนมผงเพิ่มสำหรับเด็ก ทางราชการสามารถเพิ่มยา และนมผงให้แก่ครอบครัวเหล่านั้น นี่คือ ความเสมอภาคที่ได้รับเพราะทุกคนในครอบครัวได้รับแจกสิ่งจำเป็นเพื่อการยังชีพแล้ว

หลักความเสมอภาค คือ ต้องมีการเปรียบเทียบกับของ 2 สิ่ง หรือ 2 เรื่อง และดูว่าอะไรคือสาระสำคัญของเรื่องนั้น หากสาระสำคัญของประเด็นได้รับการพิจารณาแล้ว ถือว่ามีความเสมอภาคกัน เช่น การที่รัฐจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลไม่เท่ากัน คนที่มีรายได้มากก็เสียภาษีมาก คนที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อย คนที่มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ไม่ต้องเสียภาษี แต่การมีรายได้มากหรือน้อยเป็นสาระสำคัญของการเก็บภาษี ซึ่งเป็นธรรมสำหรับประชาชน

หลักการเรื่องความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติในสังคมไทยนั้น ปรากฏตั้งแต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ถึงฉบับปัจจุบัน พ.ศ.2560 มาตรา 27 วรรคสอง และวรรคสาม ใจความสำคัญว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดจะกระทำได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

5) การมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินั้น (Participation & Inclusion) หมายความว่า ประชาชนแต่ละคนและกลุ่มของประชาชนหรือประชาสังคมย่อมมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

5. ประเทศไทยกับพันธกรณีระหว่างประเทศ

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นภาคีสถิติสัญญาหลักระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน 8 ฉบับ จาก 9 ฉบับ ได้แก่

(1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540 ปัจจุบันมีการทำคำแถลงตีความ (Interpretative Declaration) 2 ประเด็น ได้แก่ ข้อ 1 วรรค 1 เรื่องการกำหนดเจตจำนงของตนเอง โดยมีได้หมายรวมถึงการแบ่งแยกดินแดนหรือเอกภาพทางการเมือง และ ข้อ 20 วรรค 1 การโฆษณาชวนเชื่อเพื่อทำสงคราม

สาระสำคัญของกติกา ICCPR ได้กำหนดสิทธิต่าง ๆ ทั้งในส่วนที่เป็นสิทธิของประชาชน ในฐานะพลเมือง ซึ่งว่าด้วยการกำหนดเจตจำนงของตนเอง สิทธิในเรื่องการเมือง และสามารถดำเนินการอย่างเสรีในการจัดการทรัพยากรและพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของตน และการประกันสิทธิของรัฐภาคีที่จะต้องส่งเสริมให้บังเกิดผลตามสิทธิดังกล่าว โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ สิทธิเหล่านี้รวมถึงสิทธิที่จะมีชีวิต และการยกเลิกโทษประหารชีวิต การห้ามการทรมาน/ลงโทษทารุณโหดร้าย การมีทาส เสรีภาพในความปลอดภัยของร่างกาย การห้ามการจับกุมโดยมิได้ทำผิดกฎหมาย การปฏิบัติต่อผู้ถูกจับกุมด้วยหลักมนุษยธรรม เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย ความเสมอภาคในด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมทางศาล สิทธิในฐานะบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นการนับถือศาสนา การห้ามโฆษณาชวนเชื่อเพื่อการสงครามและการเกลียดชังเผ่าพันธุ์ สิทธิในการชุมนุมโดยสงบการรวมตัวเป็นสมาคม การคุ้มครองครอบครัวและการสมรส สิทธิของเด็ก การมีทะเบียนเกิดและสัญชาติ การมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองและสิทธิของชนกลุ่มน้อย

(2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights : ICESCR)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2542 โดยทำถ้อยแถลงตีความ (Interpretative Declaration) ข้อ 1 เกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง โดยมีให้ตีความรวมถึงการแบ่งแยกดินแดนหรือเอกภาพทางการเมือง

สาระสำคัญของกติกา ICESCR ได้กำหนดสิทธิต่าง ๆ ของประชาชน ได้แก่ การกำหนดเจตจำนงของตน การจัดการทรัพยากรและการประกันสิทธิของรัฐภาคี ที่จะต้องให้สิทธิแก่ทั้งประชาชน และผู้ที่ไม่ใช่คนชาติของตน การประกันสิทธิความเท่าเทียมกันในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมระหว่างชายหญิง และเพื่อความเท่าเทียมกันในสังคมประชาธิปไตย การห้ามลิดรอนสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานการรับรองสิทธิในการทำงาน หาเลี้ยงชีพด้วยสภาพการทำงานที่ยุติธรรม ค่าจ้างที่เป็นธรรม ตามความเป็นอยู่ และสภาพการทำงานที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ การก่อตั้งสหภาพแรงงาน สิทธิของคนงาน สิทธิในสวัสดิการสังคม การประกันสังคม สิทธิของครอบครัวในฐานะจำเป็น สังคมพื้นฐานทางธรรมชาติ สิทธิของมารดา เด็ก ผู้เยาว์ และความคุ้มครองสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอในปัจจุบัน 4 โดยเฉพาะเรื่องอาหาร โดยปลอดจากความหิวโหยและการแบ่งสรรอาหาร สิทธิด้านสุขภาพ สุขลักษณะ บริการทางการแพทย์ การควบคุมโรคระบาด โดยเฉพาะอนามัยทารก สิทธิทางการศึกษาซึ่งการศึกษาในระดับประถมศึกษาจะเป็นการศึกษาภาคบังคับที่ให้เปล่าแก่ทุกคนและการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาที่เหมาะสมเท่าเทียมกัน รวมถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะต้องส่งเสริมให้มากที่สุด สิทธิที่จะมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และการดูแลจากภาครัฐที่จะคุ้มครอง อนุรักษ์ และการพัฒนา รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และทางวัฒนธรรม

(3) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women : CEDAW)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2528 โดยทำคำแถลงตีความ (Interpretative Declaration) ว่า ข้อบทในอนุสัญญา CEDAW ต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญไทย และตั้งข้อสงวน (Reservation) ไว้ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 29 เกี่ยวกับการเสนอเรื่องให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศพิจารณาในกรณีพิพาทระหว่างรัฐภาคี

สาระสำคัญของอนุสัญญา CEDAW กำหนดความหมายของ “การเลือกปฏิบัติต่อสตรี” ซึ่งจะต้องถูกประณามและขจัดทุกประการโดยไม่ชักช้า และบรรจุหลักการความเสมอภาคของ 2 เพศ ไว้เป็นหลักประกันในรัฐธรรมนูญ ตลอดจนกฎหมายและมาตรการอื่น ๆ ที่จะจัดการให้เกิดความก้าวหน้าอย่างเต็มที่ของสตรี ทั้งโดยการออกมาตรการพิเศษ เร่งรัด ปรับปรุงแผนทางสังคม วัฒนธรรม และระบบครอบครัวเพื่อความเสมอภาค การปราบปรามการค้าสตรีในทุกรูปแบบ ขจัดการเลือกปฏิบัติในด้านการเมือง

การเป็นผู้แทนรัฐบาล การร่วมงานในองค์การระหว่างประเทศ การได้มาและคงไว้ซึ่งสัญชาติของสตรีและบุตร ความเสมอภาคทางการศึกษาการจ้างงาน ค่าตอบแทน การคุ้มครองสุขภาพ การตั้งครุฑ และการคลอดบุตร สิทธิประโยชน์ด้านครอบครัว สินเชื่อ กีฬา นันทนาการ วัฒนธรรม ขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในชนบท ทั้งด้านเศรษฐกิจ การพัฒนา สุขภาพประกันสังคม การศึกษา ฝึกอบรม การรวมกลุ่มพึ่งตนเอง ความเสมอภาคทางกฎหมาย ตลอดจนสิทธิในการสมรสและความสัมพันธ์ทางครอบครัว

(4) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination : ICERD)

ประเทศไทย เข้าเป็นภาคีโดยภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546 โดยทำคำแถลงตีความ (Interpretative Declaration) ไว้ว่าจะไม่รับพันธกรณีเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายไทยบัญญัติไว้ รวมทั้งมีข้อสงวน (Reservation) 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 22 ในเรื่องการเจรจาตกลงในเรื่องข้อพิพาทที่ไม่สามารถตกลงกันได้และเสนอให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ พิจารณา

สาระสำคัญของอนุสัญญา ICERD กำหนดความหมายของ “การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ” การตีความและมาตรการพิเศษ ที่จัดขึ้นตามความจำเป็นด้วยเจตนาเพื่อประกันความก้าวหน้าของกลุ่มคนบางกลุ่ม ที่ต้องการความคุ้มครองและสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน การประณามการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ และการประกันการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล กลุ่มหรือสถาบัน หรือสนับสนุนการเลือกปฏิบัติเหล่านี้ การดำเนินมาตรการที่จะแก้ไขกฎระเบียบที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติด้วยวิธีการที่เหมาะสม และสนับสนุนการประสานเชื้อชาติเข้าด้วยกันการจัดให้มีมาตรการพิเศษชั่วคราว เพื่อสนับสนุนการคุ้มครองกลุ่มบุคคลบางกลุ่มเพื่อให้ได้รับสิทธิเสรีภาพอย่างเสมอภาค การประณามการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ ผิว การโฆษณาชวนเชื่อในเรื่องความเหนือกว่าของบางชนกลุ่ม การเกลียดชังระหว่างเชื้อชาติ การลงโทษตามกฎหมายต่อการกระทำตามการประณามเหล่านี้ และห้ามการดำเนินการส่งเสริมกระตุ้นการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การประกันสิทธิของทุกคนให้เสมอภาคกันตามกฎหมายภายใต้ศาลและกระบวนการยุติธรรม การคุ้มครองของรัฐ การใช้สิทธิอย่างทั่วถึงและเสมอภาคในทางการเมือง กิจกรรมสาธารณะ และบริการสาธารณะ สิทธิของพลเมืองในเรื่องต่าง ๆ ทุกเรื่อง เช่น การมีถิ่นพำนัก การครองสัญชาติ การสมรสและเลือกคู่สมรส การรับมรดกสิทธิเสรีภาพทางความคิดเห็น การนับถือศาสนา การชุมนุม สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านการทำงาน ที่อยู่อาศัย การสาธารณสุข การศึกษา กิจกรรมทางวัฒนธรรมและบริการต่าง ๆ และการประกันสิทธิของรัฐที่จะให้ความคุ้มครองแก่ทุกคนในอาณาเขตจากการเลือกปฏิบัติเหล่านี้ รวมถึงสิทธิที่จะร้องขอค่าทดแทนจากศาลเพื่อชดเชยความเสียหายอันเป็นผลจากการเลือกปฏิบัติเหล่านี้

(5) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child : CRC)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี โดยการภาคยานุวัติ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2535 ปัจจุบันมีข้อสงวน (Reservation) 1 ข้อ ได้แก่ เรื่องสถานะของเด็กผู้ลี้ภัย

สาระสำคัญของอนุสัญญา CRC ประกอบด้วยความหมายของ “เด็ก” การประกันสิทธิพื้นฐานของรัฐภาคีต่อเด็กในเขตอำนาจของตนบนสิทธิพื้นฐาน 4 ประการ คือ สิทธิที่จะมีชีวิต สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิที่จะมีส่วนร่วม การไม่เลือกปฏิบัติ การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก การเคารพต่อความรับผิดชอบและสิทธิหน้าที่ของบิดามารดา ครอบครัว และสภาพสังคมของเด็ก การประกันสิทธิที่จะมีชีวิต การมีชื่อ มีสัญชาติ เอกลักษณะ การอยู่ร่วมกันระหว่างเด็กกับบิดามารดา และครอบครัว และการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกัน สิทธิเสรีภาพของเด็กในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก การแสวงหา/ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความคิด มโนธรรม ศาสนา การสมาคม ความเป็นส่วนตัว การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อ และการคุ้มครองจากข้อมูลข่าวสารที่เป็นอันตราย การช่วยเหลือบิดามารดา ผู้ปกครองให้สามารถเลี้ยงดูเด็กได้ การคุ้มครองจากความรุนแรงทั้งปวง การดูแลทางเลือกสำหรับเด็ก

การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม การร้องขอสถานะผู้ลี้ภัย การดูแลเด็กพิการ การดูแลสุขภาพและการสาธารณสุขสำหรับเด็กและมารดา การประกันสังคม การได้รับมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เพียงพอ การศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพ การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม นันทนาการ การคุ้มครองจากการถูกแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ยาเสพติด เพศ การลักพา ขाय คำเด็ก การคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ทุกรูปแบบ การถูกรังแกหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม การพิพาทด้วยอาวุธการฟื้นฟูจิตใจและการกลับคืนสู่สังคม การคุ้มครองเด็กที่ต้องประสบปัญหาด้านกฎหมายและต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และผลกระทบของอนุสัญญาที่ต่อกฎหมายเดิมที่มีอยู่

(6) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment : CAT)

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2550 และมีผลบังคับใช้กับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 โดยปัจจุบันมีการตั้งข้อสงวน (Reservation) ไม่รับผูกพันตามข้อบทที่ 30 วรรคหนึ่ง โดยประเทศไทย (ซึ่งระบุให้นำข้อพิพาทเกี่ยวกับการตีความหรือการนำอนุสัญญาฯ ไปใช้ขึ้นสู่การวินิจฉัยชี้ขาดของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้หากคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ) ซึ่งการจัดทำข้อสงวนในข้อนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ยอมรับอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเป็นการล่วงหน้า เว้นเสียแต่ว่าจะพิจารณาเห็นสมควรเป็นกรณี ๆ ไป

สาระสำคัญของอนุสัญญา CAT มีวัตถุประสงค์ในการระงับและยับยั้งการทรมานรวมทั้งป้องกันมิให้องค์กรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดที่เป็นการข่มขู่ ยินยอม รู้เห็นเป็นใจ ข่มขู่ หรือบังคับขู่เข็ญที่จะเป็นการทรมานโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัสไม่ว่าทางกายหรือทางจิตใจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อความมุ่งประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสนเทศหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามารถรวมทั้งการบังคับขู่เข็ญและการลงโทษบุคคลนั้นสำหรับการกระทำซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามารถกระทำหรือถูกสงสัยว่าได้กระทำ

(7) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD)

ประเทศไทย ได้ยื่นสัตยาบันสารลงนามอนุสัญญา CRPD เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม 2551 และได้ทำถ้อยแถลงตีความ (Interpretative Declaration) ต่อข้อ 17 ของอนุสัญญาฯ

สาระสำคัญของอนุสัญญา CRPD คือ รัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในทุกรูปแบบ ทั้งในด้านกฎหมาย การปกครอง และการปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันการเข้าถึงและใช้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันของคนพิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพการขนส่ง ข้อมูลข่าวสารและบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมกันของคนพิการในทางกฎหมายสำหรับโอกาสในการรับการศึกษา การเข้าทำงาน การรักษาพยาบาล การประกันสิทธิและโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันกับบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ รัฐภาคีจะต้องกำหนดผู้ประสานงาน (focal points) และกลไกประสานงานในรัฐบาล เพื่อเป็นกลไกหลักในการผลักดันและตรวจสอบการอนุวัติอนุสัญญาฯ โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเต็มที่และรัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องเผยแพร่อนุสัญญาฯ ให้ประชาชนทั่วไปทราบอย่างทั่วถึง โดยรวมถึงการเผยแพร่ในรูปแบบที่คนพิการในด้านต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้ รัฐภาคีต้องเสนอรายงานต่อคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิของคนพิการภายใน 2 ปี นับวันที่อนุสัญญาฯ มีผลใช้บังคับกับรัฐภาคีนั้น ๆ

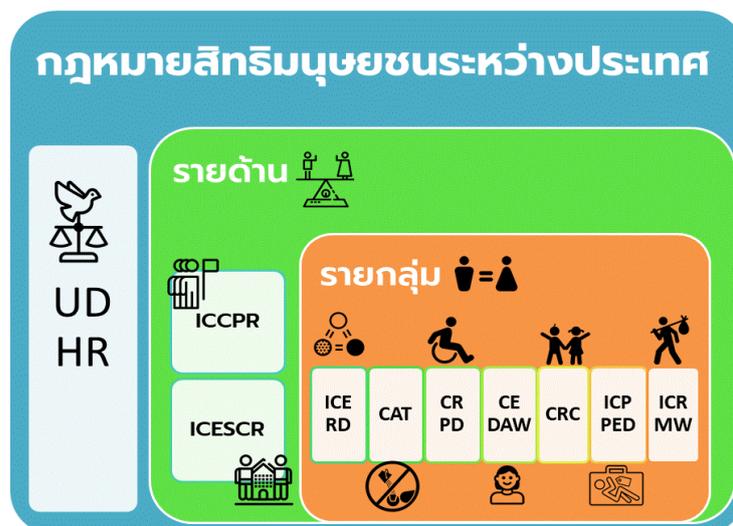
(8) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (International Convention for the Protection of all Persons from Enforced Disappearance : ICCPED)

ประเทศไทยลงนามอนุสัญญา ICCPED เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2555 เพื่อแสดงเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามสนธิสัญญา โดยต่อมาเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2567 ประเทศไทยได้ยื่นสัตยาบันสารเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ICCPED โดยมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยในวันที่ 13 มิถุนายน 2567

สำหรับสาระสำคัญของอนุสัญญา ICCPED นั้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกำหนดให้การทำให้บุคคลหายสาบสูญโดยเจ้าหน้าที่รัฐหรือในนามเจ้าหน้าที่รัฐเป็นความผิดทางอาญา โดยห้ามการบังคับให้หายสาบสูญโดยเด็ดขาดไม่ว่าในสถานการณ์ใด ๆ รวมถึงภาวะสงคราม ภัยคุกคามต่อความมั่นคง หรือสถานการณ์ฉุกเฉิน ประกันสิทธิของผู้เสียหายที่จะได้รับการเยียวยาและการชดเชยค่าสินไหมทดแทน รวมถึงสิทธิที่จะได้รับความจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของการบังคับให้หายสาบสูญและชะตากรรมของบุคคลที่หายสาบสูญ ให้ความคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการบังคับให้หายสาบสูญ

การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (อนุสัญญาอัมฮาย) ถือว่าเป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนฉบับหลัก ฉบับที่ 8 ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี จาก 9 ฉบับหลักขององค์การสหประชาชาติ โดยอนุสัญญาอัมฮายมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 13 มิถุนายน 2567 เป็นต้นมา ซึ่งถือเป็นพัฒนาการด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญของประเทศไทยในการป้องกัน และปราบปรามการอัมฮายอย่างจริงจัง รวมถึงความพร้อมที่จะเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายและครอบครัวอย่างครอบคลุม สืบหาผู้สูญหาย และนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

อย่างไรก็ตาม ยังมีสนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยยังมิได้เป็นภาคี จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families : ICRMW)

แผนภาพ แสดงความเชื่อมโยงของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

6. ความหมายระหว่างสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ

เนื่องจากมีหลายคนเกิดข้อสงสัยว่า “สิทธิมนุษยชน” กับ “สิทธิเสรีภาพ” มีความเหมือนหรือความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ดำเนินงานทั้งในเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ พร้อมทั้งได้มีการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร การระดมความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ในหลายแขนง จึงสรุปได้ว่า

“สิทธิมนุษยชน (Human Rights)” หมายความว่า สิทธิที่มีตามธรรมชาติ ซึ่งติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด โดยมีความเป็นสากลและมีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หรือ กติกา อนุสัญญา ข้อตกลงต่าง ๆ ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ทุกประเทศทั่วโลกให้การรับรอง

“สิทธิเสรีภาพ” (Rights and Liberties) หมายความว่า สิทธิที่มีการบัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายของแต่ละรัฐ ว่าประชาชนจะมีสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใด มากน้อย แค่ไหน เพียงใด ขึ้นอยู่กับบริบทสังคมของประเทศนั้น ๆ

“สิทธิเสรีภาพ” (Rights and Liberties) ประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ คำว่า “สิทธิ” และ คำว่า “เสรีภาพ” ซึ่ง แต่ละคำก็มีความหมายเฉพาะของตัวเอง กล่าวคือ

“สิทธิ” หรือ **“สิทธิ์”**¹ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม เช่น บุคคลมีสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ เขามีสิทธิในที่ดินแปลงนี้ รวมถึงอำนาจที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย

“เสรีภาพ” หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำการใดๆ ได้ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการพูด, เสรีภาพในการนับถือศาสนา, ความมีสิทธิที่จะกระทำการที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ดังนั้น กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เห็นว่า **“สิทธิมนุษยชน”** เป็นเรื่องตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นสิทธิตามธรรมชาติ แต่ถ้าเมื่อใดมีกฎหมายบัญญัติในเรื่องใด เพื่อรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งกฎหมายนั้นอาจมีผลทำให้เป็นการจำกัดสิทธิบางประการ ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขของสังคม อย่างไรก็ตาม หากกฎหมายใดที่มีการจำกัดหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิเสรีภาพ อาจมีการพิจารณาแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายนั้นก็ได้

¹ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

² พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

บทที่ 2

สาระสำคัญของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

1. ความเป็นมาของ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สืบเนื่องจากการประชุม World Conference on Human Rights ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย เมื่อปี พ.ศ. 2536 (ค.ศ. 1993) ที่ประชุมได้มีการรับรองเอกสารสำคัญด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ได้แก่ ปฏิญญาเวียนนาและแผนปฏิบัติการ (Vienna Declaration and Programme of Action) โดยย่อหน้าที่ 71 ของปฏิญญาดังกล่าว ได้เสนอแนะให้แต่ละรัฐพิจารณาความจำเป็นในการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนเพื่อกำหนดวิธีการที่จะให้มีการปรับปรุงส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชน ในโอกาสครบรอบ 50 ปี ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และครบรอบ 5 ปี ปฏิญญาเวียนนา เมื่อปี พ.ศ.2541 คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน จึงได้ดำเนินการตามข้อ 71 ของปฏิญญาเวียนนาฯ โดยจัดทำ “นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน” เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยให้ก้าวหน้า ทัดเทียมระดับสากล และเป็นกรอบทิศทางการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2543 ได้เห็นชอบนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนและมอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิและเสรีภาพขึ้นในสังกัดกระทรวงยุติธรรม สำนักเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิและเสรีภาพได้โอนภารกิจการจัดทำและขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมายังกระทรวงยุติธรรม ภายใต้ภารกิจของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งปัจจุบันได้เข้าสู่การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุม เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 และเห็นชอบใน 4 ข้อ ดังนี้

- (1) เห็นชอบ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ
- (2) เห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 แปลงแผนไปสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานที่ครอบคลุมการดำเนินการของหน่วยงานในสังกัดทุกระดับ สำหรับงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ให้หน่วยงานใช้จ่ายจากงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยได้รับจัดสรรโดยดำเนินการในภารกิจของหน่วยงาน และนำมิติสิทธิมนุษยชนมาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น
- (3) เห็นชอบให้มีการรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนฯ เมื่อสิ้นปีงบประมาณปีละ 1 ครั้ง (ห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค. ของทุกปี) และมอบหมายกระทรวงยุติธรรมรับผิดชอบกำหนดแนวทาง วิธีการรายงานผลและแบบรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและถือปฏิบัติ
- (4) เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐ (ระดับกรมหรือเทียบเท่า) บรรจุวิชา สิทธิมนุษยชน ไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ในหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการทุกระดับตามขอบเขตและเนื้อหาหลักการสิทธิมนุษยชนพื้นฐานที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

^๒ ต่อมาเรียกว่า “แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2544 - 2548)”

2.กรอบแนวคิดการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)

การจัดทำร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ใช้กรอบการวิเคราะห์ในประเด็นพื้นฐาน (issue-based) 5 มิติ ได้แก่ (1) มิติโครงสร้าง (2) มิติกฎหมาย (3) มิติการจัดสรรทรัพยากร (4) มิติความตระหนักรู้ และ (5) มิติสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนในด้านต่าง ๆ โดยร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นแผนระดับที่ 1 ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้อง บูรณาการกัน โดยการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาไปสู่แผนระดับที่ 2 ซึ่งเป็นกรอบแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ตามแผนภาพที่ 2

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดลในการยกร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หลักการสิทธิมนุษยชน และร่วมสะท้อนปัญหาเพื่อจัดทำแผนจากระดับพื้นที่และพัฒนาเป็นแผนระดับชาติ ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 การนำเสนอกรอบแนวทางการยกร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนและขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 โดยมีปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน และอนุกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนฯ

3.2 จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อติดตามและประเมินผลแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 - 2565) และยกร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) จำนวน 5 ครั้ง ในระดับพื้นที่ 4 ภูมิภาค 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ด้วยกระบวนการรับฟังสภาพปัญหาผ่านระบบ Cisco Webex Meetings ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาควิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาชน และกลุ่มเปราะบาง รวมผู้เข้าร่วมจำนวน 689 คน ในห้วงเดือนมิถุนายน 2564

3.3 จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเติมเต็มข้อมูลและหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อประกอบการยกร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) เฉพาะส่วนกลาง เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2564 ผ่านระบบ Cisco Webex Meetings โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 178 คน เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเพื่อรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยได้เชิญ นางสาวภัทรพร เลี้ยววงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุนพัฒนาสังคม จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นวิทยากรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับประเด็นสิทธิมนุษยชน การจัดทำนโยบายและโครงการ รวมทั้งประเด็นต่าง ๆ ที่ควรพิจารณาในการจัดทำแผนต่อจากนั้น ศ.ดร. ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด หัวหน้าคณะที่ปรึกษา และคณะ ได้นำเสนอร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) และเปิดรับเวทีฟังความคิดเห็น

3.4 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 - 2565) ช่วงครึ่งแรก (พ.ศ. 2562 - 2563) โดยเป็นการสำรวจติดตามประเมินผลแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 - 2565) กับกลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการยกร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งได้จัดส่งแบบสำรวจไปครอบคลุมทั้ง 5 ภูมิภาค ระหว่างวันที่ 4 มิถุนายน - 17 กรกฎาคม 2564 โดยมีผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 617 คน

3.5 รับฟังความคิดเห็นและวิพากษ์ร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)

3.5.1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นและวิพากษ์ร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2564 ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาสังคม จากพื้นที่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ภูมิภาค รวมจำนวนทั้งสิ้น 317 คน

3.5.2 จัดทำแบบสำรวจออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพื่อเปิดให้มีการวิพากษ์ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ระหว่างวันที่ 4 - 17 กันยายน 2564 โดยมีผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 746 คน

3.6 นำเสนอ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ต่อที่ประชุมคณะกรรมการประสานความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนและขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564 ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งที่ประชุมได้มีการแสดงความเห็นปรับปรุงเพิ่มเติมข้อมูลต่อร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป

3.7 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลประกอบการร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน 5 ครั้ง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้เข้าร่วมจำนวน 361 คน เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2565

3.8 ระยะครึ่งแผน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับวิทยาลัยการจัดการนวัตกรรมและอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ดำเนินการทบทวนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 - 2565) ระยะครึ่งแผน เพื่อประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ระหว่าง 4 กุมภาพันธ์ - 4 มิถุนายน 2564

3.9 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำเสนอ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ต่อสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2565 และมีมติเห็นชอบในหลักการของ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ และให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเสนอแผนต่อคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป

3.10 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 โดยที่ประชุมเห็นชอบ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

4. สารสำคัญของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)

4.1 เป้าหมาย

“การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลงทุกด้านและทุกกลุ่ม”

4.2 วัตถุประสงค์

“เป็นกรอบทิศทางของหน่วยงานในการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ ปกป้อง คุ้มครองสิทธิของประชาชน โดยไม่เลือกปฏิบัติ คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สร้างสังคมที่ตระหนักถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน”

4.3 แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ระบุถึงสถานการณ์ภาพรวม ข้อท้าทาย ข้อเสนอแนะ ตัวชี้วัด และหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ โดยจำแนกเป็นแผนรายด้าน 5 ด้าน และรายกลุ่ม 11 กลุ่ม ดังนี้

4.3.1 แผนรายด้าน จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. ด้านการเมืองการปกครอง

วัตถุประสงค์

เพื่อพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพของประชาชน การแสดงออกที่ไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายที่กระทบต่อสิทธิชุมชน ที่อยู่อาศัย ทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ การขนส่ง และเสริมสร้างการเข้าถึงบริการของภาครัฐอย่างเท่าเทียมในทุกด้าน

ข้อท้าทาย	ข้อเสนอแนะ
 <p>การจำกัดเสรีภาพ ในการแสดงออก</p>	 <p>ผลักดันกฎหมายคุ้มครองสิทธิมนุษยชน</p>
 <p>การจำกัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>	 <p>จัดอบรมสิทธิมนุษยชน ให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับ</p>
 <p>การทุจริตคอร์รัปชัน และความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดิน</p>	 <p>สร้างมาตรการ กลไก เจริญระหว่างรัฐและประชาชน จัดตั้งกองทุนเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐ</p>
 <p>การจัดสรร และจำกัดการเข้าถึงทรัพยากรของประชาชน</p>	 <p>เร่งจัดสรรที่ดินและแก้ไขปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรของประชาชน</p>
 <p>การเข้าถึงกระบวนการร้องทุกข์</p>	 <p>เปิดช่องทางให้ประชาชน นักวิชาการ ภาคเอกชน เสนอปัญหา แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ</p>
 <p>การจำกัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการของรัฐ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p>	 <p>ส่งเสริมบทบาททุกภาคส่วน และชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในกระบวนการ EIA</p>
 <p>ระบบขนส่งสาธารณะ</p>	 <p>พัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมศักยภาพจังหวัดชายแดนใต้</p>
 <p>การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลต่อภาคการเกษตร</p>	 <p>พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ</p>
	 <p>ริเริ่มรูปแบบการประกันภัยพิชผลทางการเกษตร</p>

(86)

2. ด้านกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ข้อท้าทาย

ประชาชนไม่มีความรู้ทางกฎหมาย สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

การกรمان การปฏิบัติ และการลงโทษอย่างไร้มนุษยธรรม

การคงไว้ซึ่งประกาศ/คำสั่ง คสช. ซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

การขาดการสนับสนุนทนายความ และล่าม สำหรับผู้ต้องหาและจำเลย

การปรับปรุงกฎหมาย เกี่ยวกับโทษประหารชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ส่งเสริมความรู้ขั้นตอน ในกระบวนการยุติธรรม ให้แก่ประชาชน

ทบทวนและพิจารณายกเลิก การใช้กฎหมายพิเศษ ในสามจังหวัดชายแดนใต้

ทบทวนประกาศ/คำสั่ง คสช. ที่อาจเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิ รวมถึงส่งเสริมธรรมาภิบาล หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ส่งเสริมองค์ความรู้วิชาชีพ ในกระบวนการยุติธรรม ทั้งสามภาษาต่างชาติ ล่ามสำหรับคนพิการ

ศึกษาทบทวนกฎหมาย เพื่อเปลี่ยนแปลง ยกเลิกโทษประหารชีวิต

3. ด้านสาธารณสุข

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศ สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข
ที่จำเป็น ได้อย่างเท่าเทียมกัน

ข้อท้าทาย

ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการ
จากระบบประกันสุขภาพที่ต่างกัน

การจัดหาและสรรหาวัคซีน

ปัญหาสุขภาพจิตของผู้ได้รับ
ผลกระทบจากโรคโควิด-19

การเข้าถึงการดูแลแบบประคับประคอง
ในวาระสุดท้ายของชีวิต

สถานการณ์ฝุ่นละออง
เกินมาตรฐาน

อัตราการเจ็บป่วย
จากโรคไม่ติดต่อสำคัญเพิ่มสูง

ข้อเสนอแนะ

มาตรการที่ช่วยเพิ่มสัดส่วน
ของแพทย์ ต่อจำนวนประชากร

ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับมาตรการควบคุมโรคระบาด

ส่งเสริมการช่วยเหลือจิตใจสำหรับ
ผู้ได้รับผลกระทบจากโรคโควิด-19

ศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนา
กฎหมายและมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิ
ในการดูแลแบบประคับประคอง

ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน
วาระแห่งชาติการแก้ไขปัญหามลพิษ
ด้านฝุ่นละออง

สนับสนุนมาตรการ/โครงการ
สาธารณสุขเชิงป้องกัน

4. ด้านการศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดระบบการศึกษา ให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ สร้างความตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชน หน้าทีพลเมืองที่พึงปฏิบัติ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพผู้เห็นต่าง และปกป้องความรุนแรงในสถานศึกษา

ข้อท้าทาย

การเข้าถึงการเรียนออนไลน์ช่วง โคระบาด การศึกษาที่มีคุณภาพ

การขาดความรู้ และทักษะที่จำเป็น ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรม

ความเสี่ยงของครอบครัวผู้เรียน ที่จะเข้าสู่ความยากจน เนื่องจาก โรคโควิด-19

ความรุนแรงการเลือกปฏิบัติ และการกลั่นแกล้งด้วยวาจา (Bully) ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับเรียน ออนไลน์ และพัฒนาเครือข่ายสัญญาณ ครอบคลุมทุกภูมิภาค

ปรับปรุงมาตรการรัฐให้ประชาชนทุกกลุ่ม เข้าถึงได้ และพัฒนาระบบช่วยเหลือ สำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเป็นการเฉพาะ

ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ ด้านการศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือผู้เรียน จากครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ จากโรคโควิด-19 ที่เหมาะสม

ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษา ในสถานศึกษาทุกระดับ

ให้ความสำคัญกับการป้องกัน ความรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษา

5. ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ

วัตถุประสงค์

เพื่อดูแลผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรพันธสัญญา และเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

ข้อท้าทาย

ปัญหาผลกระทบมาตรการควบคุมโรคระบาดต่อผู้ประกอบการและลูกจ้าง

เตรียมความพร้อมภาครัฐต่อระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy

หนี้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น ธุรกิจ SMEs เข้าไม่ถึงมาตรการเยียวยาของรัฐจากโรคโควิด-19

การขาดความเข้าใจที่ถูกต้องของเกษตรกรเรื่องเกษตรพันธสัญญา

การขับเคลื่อนแผน NAP

การเปลี่ยนแปลงสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

จัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วน

ศึกษาและเตรียมความพร้อมรองรับเศรษฐกิจระบบ Gig Economy

มีมาตรการแก้ปัญหาหนี้สินครัวเรือนและกลุ่ม SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากโรคโควิด-19

สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรพันธสัญญาแก่เกษตรกร

เร่งรัดผลักดันภาครัฐกิจ รัฐวิสาหกิจ และภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามแผน NAP

ภาคการเงินต้องเปิดกว้าง และยืดหยุ่นต่อการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน

4.3.2 แผนรายกลุ่ม จำนวน 11 กลุ่ม โดยเรียงลำดับความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. กลุ่มผู้ใช้แรงงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อป้องกัน คุ้มครองสิทธิกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพกลุ่มผู้ใช้แรงงานเข้าถึงสิทธิอย่างเหมาะสม

ข้อท้าทาย

การจำกัดสิทธิ
การจัดตั้งสหภาพแรงงาน

การละเมิดสิทธิของนายจ้าง
ต่อผู้ใช้แรงงาน

แรงงานต่างด้าว

แรงงานภาคอุตสาหกรรม
กับความสามารถ
ในการแข่งขันระดับสากล

ความปลอดภัยในการทำงาน
ชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม

การใช้แรงงานเด็ก

ข้อเสนอแนะ

ศึกษา แก้ไขกฎหมาย ซึ่งจำกัดสิทธิ
ของการจัดตั้งสหภาพแรงงาน

ให้ความรู้ ความเข้าใจ มาตรการ
เกี่ยวกับการจัดตั้งสหภาพแรงงาน

สร้างมาตรการ กลไก โดยประสาน
ความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน

ให้ความสำคัญกับการเข้าถึง
สวัสดิการของแรงงานต่างด้าว

ผลักดันโครงการพัฒนากำลังคน

มุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัย
ในการทำงาน

ผลักดันการปฏิบัติ
ตามแผนปฏิบัติการ
ด้านการจัดการใช้แรงงานเด็ก

2. กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อ กระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญาได้รับการช่วยเหลือสอดคล้องตามมาตรฐานสากล

ข้อท้าทาย

การเข้าถึงสิทธิ การช่วยเหลือคุ้มครอง เยียวยาของผู้เสียหาย

ปัญหาทางกฎหมายในการชดเชยค่าใช้จ่ายแก่จำเลยบริสุทธิ์

การปฏิบัติต่อกลุ่มเหยื่อข้ามเพศ

ข้อเสนอแนะ

ส่งเสริมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา

พัฒนาระบบคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายแบบสหวิชาชีพ

สร้างมาตรการกลไก กระบวนการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

3. กลุ่มเด็กและสตรี

วัตถุประสงค์

เพื่อคุ้มครองเด็กและสตรีจากความรุนแรงทุกรูปแบบ ทั้งในโรงเรียน ครอบครัว สังคม และได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม

ข้อท้าทาย

ความรุนแรงในเด็กและสตรี

ปัญหากลั่นแกล้งในเด็ก (Bully)

การล่วงละเมิดทางเพศเด็ก โดยบุคคลทางการศึกษา

การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

เด็กในพื้นที่ห่างไกล ไม่ได้จดทะเบียนเกิด ไม่ได้รับสัญชาติ

ปัญหาท้องไม่พร้อม

ข้อเสนอแนะ

ปฏิรูปกฎหมายและนโยบาย ให้สอดคล้องกับหลักการสากล

พัฒนากลไกสอดส่องปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว

รณรงค์ให้ตระหนักถึงปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว

ส่งเสริมการปฏิบัติ ตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

ส่งเสริมบทบาทครู ผู้ปกครอง แก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้ง ด้วยวาจา (Bully)

มีมาตรการแก้ไขปัญหาคความรุนแรง และการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก ในสถานศึกษา

ปรับปรุงกฎหมายให้คุ้มครองเด็ก หรืออันตรายที่จะเกิดในทุกรูปแบบ

สร้างการรับรู้กระบวนการแจ้งเกิด จดทะเบียนการเกิด แก่ชุมชนพื้นที่ห่างไกล

ส่งเสริมบทบาทสถานศึกษา และครอบครัว เพื่อให้เด็กและเยาวชน เข้าถึงเพศศึกษาที่เหมาะสม

สร้างการรับรู้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องการตรวจรับและรับคำปรึกษาทางเลือก ยุติการตั้งครรภ์

บังคับใช้กฎกระทรวงกำหนดประเภท สถานศึกษาและการดำเนินการของสถานศึกษา ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภ์ในวัยรุ่น

4. กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

เพื่อปกป้อง คุ่มครอง นักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากการถูกละเมิดสิทธิ

ข้อท้าทาย

การถูกคุกคามและการเข้าถึง
กระบวนการยุติธรรม

ความล่าช้า การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา
ระหว่างประเทศ ว่าด้วยการคุ้มครอง
บุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ

ข้อเสนอแนะ

จัดทำรายงานเหตุการณ์การละเมิดสิทธิ
นักปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ

เร่งรัด จัดทำ บังคับใช้กฎหมาย
ป้องกันการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์
หรือการฟ้องปิดปาก

ผลักดันการเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่าง
ประเทศ ว่าด้วยการคุ้มครองบุคคล
ทุกคน จากการบังคับให้หายสาบสูญ

5. กลุ่มผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์

เพื่อเตรียมความพร้อม ให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงสิทธิที่พึงมี
ในทุกมิติอย่างมีคุณภาพ

ข้อท้าทาย

การขาดความพร้อม
ในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ

การขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ
ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
ของผู้สูงอายุ

การขาดเงินออมที่เพียงพอ

การกระทำความรุนแรง
ต่อผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

มีมาตรการหรือแนวทาง
การเตรียมความพร้อมประชากร
ในการเข้าสู่วัยสูงอายุ

ส่งเสริมเรียนรู้ ทักษะการใช้
เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเท่าทัน

จัดหามาตรการส่งเสริมการออม
ทั้งภาคบังคับ และสมัครใจ

กำหนดมาตรการป้องกัน
และคุ้มครองการกระทำความรุนแรง
ต่อผู้สูงอายุ

6. กลุ่มผู้เสียหายเสพติด

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจของผู้เสียหายเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ การลดการตีตรา การกีดกัน และการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน และการใช้ชีวิตในสังคม

ข้อท้าทาย

การเข้าถึงกระบวนการและการได้รับการบำบัดฟื้นฟู

การถูกตีตรา และเลือกปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ประสานกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน พลังงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด

ผลักดันนโยบายผู้เสพเป็นผู้ช่วยอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม

สนับสนุนการสร้างกลุ่มเครือข่ายผู้ดูแล/ผู้ช่วยด้วยกัน มาสนับสนุนการทำงานของระบบบำบัดฟื้นฟู

สนับสนุนทางเลือกในการรักษาพยาบาลของผู้เสียหายเสพติดภายใต้ระบบประกันสุขภาพ

7. กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการจัดการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

ข้อท้าทาย

การบังคับใช้กฎหมาย
ความเท่าเทียมระหว่างเพศ

การเลือกปฏิบัติ

การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

สิทธิในการมีครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

ทบทวนและแก้ไขกฎหมาย
ความเท่าเทียมระหว่างเพศ

ส่งเสริมเจตคติคนในสังคม ยอมรับ
การมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ และ
ปฏิบัติต่อกุณเพศสภาพอย่างเท่าเทียม

สร้างความรู้ความเข้าใจเจ้าหน้าที่รัฐ
ปฏิบัติต่อกุณบุคคลที่มีความ
หลากหลายทางเพศที่เหมาะสม

เร่งดำเนินการ
การมีกฎหมายว่าด้วยคู่ชีวิต

8. กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้มีมาตรการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาของกลุ่มบุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์ ตามหลักสิทธิมนุษยชน

ข้อท้าทาย

การได้รับความเป็นพลเมือง

การจำกัดสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง กลุ่มบุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนและชนเผ่าพื้นเมือง

การทับซ้อนการใช้ประโยชน์ในที่ดินระหว่างภาครัฐและกลุ่มชาติพันธุ์

ข้อเสนอแนะ

ผลักดันร่าง พ.ร.บ. คู่ครอง และส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ให้มีผลบังคับใช้

ส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์

สร้างการรับรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทราบกฎหมาย นโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติ ให้กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์ ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสม

ผลักดันโครงการฝึกอบรมแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ

ผลักดันการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการแก้ปัญหาการทับซ้อนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

9. กลุ่มคนพิการ

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างแต้มต่อ ลดอุปสรรคให้คนพิการ
สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

ข้อท้าทาย

การเข้าถึงทรัพยากร

การเข้าถึงการศึกษา

การเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน

กลุ่มเด็กที่มีความต้องการ
จำเป็นพิเศษ

ต้องการการสนับสนุน
การจัดการเรียนร่วม
ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

มีสื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม
กับทุกประเภทความพิการ

จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับ
การเรียนในระบบออนไลน์

มีการชดเชยเยียวยาผู้ได้รับ
ผลกระทบจากการประกอบอาชีพ

พัฒนาระบบสาธารณูปโภค
รองรับ และเอื้อต่อการพัฒนา
ของกลุ่มพิการ

ผลักดันโครงการอบรมแรงงาน
กลุ่มคนพิการ เพิ่มโอกาส
ในการประกอบอาชีพ

ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ
ในหน่วยงานรัฐ และสถานประกอบการ
ให้ครบตามที่กฎหมายกำหนด

รัฐควรสนับสนุนการจัดสถานศึกษา
แบบเรียนร่วมกับคนพิการ

10. กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ

วัตถุประสงค์

เพื่อคุ้มครองสิทธิ ผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และพัฒนามาตรการส่งเสริมอาชีพอย่างยั่งยืนแก่ผู้พ้นโทษ

ข้อท้าทาย

ความแออัดของผู้ต้องขัง
ในเรือนจำ

การอายัดตัวผู้ต้องขัง

เสรีภาพในการประกอบอาชีพ
ของผู้พ้นโทษ

การบริหารจัดการผู้ป่วยจิตเวช
ซึ่งเป็นผู้ต้องขัง

ข้อเสนอแนะ

ส่งเสริมให้มีการนำหลักการ
มาตรฐานสากลไปใช้ปฏิบัติต่อ
ผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง

ส่งเสริมมาตรการทางเลือก
แทนการจำคุก

มีหน่วยงานกลางพัฒนาระบบ
ฐานข้อมูล สำหรับอำนวยความสะดวก
และให้ผู้ต้องขังปรึกษาด้านกฎหมาย

ทบทวนกฎหมาย หลักเกณฑ์
การกำหนดคุณสมบัติ
ในการประกอบอาชีพ

ส่งเสริมผู้ต้องขังฝึกอาชีพ
ในเรือนจำสอดคล้องกับ
ความต้องการตลาดแรงงาน

จัดให้มีเรือนจำ Hub ดูแลรักษาโรคจิตเวช
มีสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ ดูแล รักษา
ผู้ต้องขังป่วยจิตเวชระหว่างต่อสู้คดี

ให้ความรู้ด้านสุขภาพจิตแก่ผู้ปฏิบัติงาน
ตรวจสอบประเมินการปฏิบัติงาน
ต่อผู้ต้องขังที่มีปัญหาสุขภาพจิต

ควรพิจารณาจ้าง
จิตแพทย์ห้วงเวลา

11. กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช

วัตถุประสงค์

เพื่อปกป้อง คุ้มครอง กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ และผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช และส่งเสริมการเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเหมาะสม

ข้อท้าทาย

การถูกตีตรา และถูกกีดกันทางสังคม

การเข้าถึงบริการจิตเวชไม่เพียงพอและมีค่าใช้จ่ายสูง

การบังคับใช้กฎหมายสุขภาพจิต

ข้อเสนอแนะ

สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อ HIV

ผลักดันร่างกฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มีสื่อความรู้ให้กับสถานศึกษา องค์กรอิสระ หน่วยงาน และประชาชนทั่วไป

ผลักดันให้ผู้ป่วยจิตเวชเข้าถึงสิทธิผู้ป่วยตามกฎหมายสุขภาพจิต

ผลักดัน (ร่าง) แผนพัฒนาสุขภาพจิตแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2561 - 2580)

บทที่ 3

การขับเคลื่อนและการเปลี่ยนแปลงแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ไปสู่การปฏิบัติ

การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) ไปสู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้แผนบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ จากการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผน อาทิ การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การปรับมุมมองด้านสิทธิมนุษยชน ไปเป็นหลักการพื้นฐานในการปฏิบัติงาน การสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของแผน การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรทุกภาคส่วนในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่เกิดผลเป็นรูปธรรมในการป้องกัน และคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้ทิศทางแผนที่ได้จัดทำร่วมกัน รวมทั้งการสร้างระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ และการมีระบบการติดตามผลที่มีประสิทธิภาพ

1. กรอบแนวคิด

เจตนารมณ์ของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อเป็นกรอบทิศทางการทำงานแก่หน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน ภายใต้กรอบทิศทางของการพัฒนางานสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้าน และแต่ละกลุ่ม เพื่อช่วยเสริมการทำงาน และนำมิติด้านสิทธิมนุษยชน มาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยลดข้อร้องเรียน การละเมิดสิทธิมนุษยชน และควรมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างหลักประกันได้ว่า ประชาชนทุกกลุ่ม จะได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริงในทุกด้าน บนฐานของการแสดงให้เห็นถึงภาพรวมการบูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดกลไกของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือจากหน่วยงานอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และเป็นรากฐานนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนต่อไป ดังนั้นแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงเป็นแผนของทุกหน่วยงาน โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักในการประสานและติดตามผลเพื่อให้แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

โดยกำหนดให้หน่วยงานนำแผนรายด้านสิทธิมนุษยชน หรือแผนรายกลุ่มเป้าหมาย ถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติโดยให้หน่วยงานได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน มีการพิจารณา โครงการ/กิจกรรมรองรับ โดยคำนึงถึงการตอบสนองการดำเนินงานสิทธิมนุษยชนในเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการพัฒนางานสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องในเชิงพื้นที่ ภายใต้งบประมาณของหน่วยงาน

2. การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2566-2570)

จากการติดตามและประเมินผลที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติบางประการที่สำคัญ ซึ่งมีผลทำให้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งไม่สามารถประเมินผลได้ชัดเจนว่าการดำเนินงานตามแผนบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใดในแต่ละแผนรายด้านและรายกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนสามารถประเมินผลได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม เห็นควรมีแนวทางในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้าง/มาตรการ/กลไก

2.1.1 การมีคณะกรรมการประสานงาน โดยปัจจุบันรัฐบาลได้แต่งตั้งกลไกระดับประเทศแล้ว คือ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย^๗ มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีการนำเรื่องดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจน กำกับ ติดตาม ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและมีการประสานงานในหน่วยงานอย่างบูรณาการ เพื่อสร้างองค์ความรู้ ความตระหนัก การศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน และป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทุกภาคส่วนของประเทศ และส่งเสริมให้หน่วยงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติกรอย่างใดก็ตามอำนาจหน้าที่ หรือป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสากลระหว่างประเทศที่ประเทศไทยให้การรับรอง หรือตามที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดไว้

2.2 ด้านกระบวนการ/การดำเนินการ/การปฏิบัติ ดังนี้

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน ติดตามผล เร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐให้ตระหนักถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งมีบทบาทในการปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ต่อการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินการในประเด็นสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ ได้อย่างเป็นเอกภาพและบรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

(1) **การสร้างการรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก** โดยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนแก่เจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับ เพื่อให้คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนประยุกต์ในการปฏิบัติงานตามภารกิจ ซึ่งจะช่วยป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งต่อตนเอง คนรอบข้าง หน่วยงาน/องค์กรที่สังกัด ชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศและระหว่างประเทศ

(2) นอกจากนี้ **ต้องสร้างให้เห็นถึงความสำคัญจนเกิดความตระหนักถึงผลกระทบ** หากมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นด้วย ซึ่งผลกระทบดังกล่าวอาจไม่ใช่เกิดเฉพาะกับตนเองเท่านั้น แต่อาจบานปลายยิ่งใหญ่มากกว่าที่จะคาดถึงทั้งต่อคนรอบข้าง หน่วยงาน/องค์กรที่สังกัด ชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศ/ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ อาจทำได้หลายรูปแบบ ตามสถานการณ์และความเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นการอบรม

^๗ <https://ww2-api.rlpd.go.th/File/Documentcontent/014b763c-9afc-47ee-2823-08dd3ab74e28/20250122031335.pdf>

การรณรงค์ การจัดนิทรรศการ การจัดทำสื่อในรูปแบบต่าง ๆ และเผยแพร่ผ่านช่องทางตามความเหมาะสมของรูปแบบของสื่อที่ผลิ ตออกมา เช่น สื่อดิจิทัล (เน้นการเผยแพร่ทางออนไลน์ อาทิ คลิปวิดีโอสั้น ๆ หลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ ฯลฯ) สื่อสิ่งพิมพ์ Audio book (จะเป็นประโยชน์กับผู้พิการทางสายตาได้ด้วย) เป็นต้นที่สำคัญ ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักที่ว่านี้ จะต้องทำให้แพร่กระจายแทรกซึมเข้าถึงให้ได้ทุกคนทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม หรือแม้แต่ประชาชนทั่วไปด้วยรูปแบบและช่องทางต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ข้างต้น เมื่อทุกคนรู้ เข้าใจและตระหนัก การขับเคลื่อนก็จะง่ายขึ้นซึ่งการที่จะทำให้ทุกคนรู้ เข้าใจและตระหนักได้ โดยเฉพาะเริ่มจากหน่วยงาน/องค์กร และภาคส่วนที่จะต้องมีส่วนร่วมหลักในการขับเคลื่อนนั้น

(3) **การจัดทำคู่มือในการแปลงแผนสิทธิมนุษยชนสู่การปฏิบัติ** กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ควรจัดทำคู่มือที่เข้าใจง่ายในรูปแบบดิจิทัลที่มีรายละเอียดของแผนแต่ละด้าน แต่ละกลุ่ม ว่าหน่วยไหนเป็นหลักจะต้องทำอะไร อย่างไร หน่วยไหนร่วมจะต้องทำในเรื่องไหน อะไรบ้าง มีตัวชี้วัดในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร โดยสื่อที่เวลานั้นควรทำให้สืบค้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแต่ละหน่วยงาน หรือแต่ละเรื่องได้ง่ายด้วย ทั้งนี้ให้รวมไปถึงการทำคู่มือการรายงานผลด้วยว่าจะต้องรายงานอย่างไร การดำเนินการดังกล่าว นอกจากจะง่ายต่อการทำความเข้าใจทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วยังง่ายในการติดตามประเมินผลด้วย

(4) **การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานในทุกระดับ***

เพื่อให้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน โดยให้หน่วยงานใช้จ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีของแต่ละหน่วยงาน พร้อมรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฯ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ โดยดำเนินการ ดังนี้

(4.1) หน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สภาพปัญหาสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น โดยอาจรวบรวมประเด็นปัญหาสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงานหรืออาจมีหนังสือสอบถามถึงประเด็นปัญหาสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และคัดเลือกประเด็นปัญหาที่จะได้รับการแก้ไขก่อน - หลัง

(4.2) หน่วยงานอาจมีการตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน และจัดประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงานของหน่วยงาน เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน โดยให้คณะกรรมการหรือคณะทำงาน ร่วมวิเคราะห์และพิจารณาถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อ (4.1) หรือปัญหาที่เกิดผลกระทบต่อประชาชน หรือปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่สำคัญของหน่วยงาน และเมื่อได้ปัญหาที่สำคัญแล้ว จึงมากำหนดมาตรการโครงการ/กิจกรรม รองรับ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีความเชื่อมโยงกับมาตรการหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้านและแต่ละกลุ่มเป้าหมายตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการโดยอาจมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างกระทรวงเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน ไม่จำเป็นต้องมีโครงการ/กิจกรรม ครอบคลุมประเด็นสิทธิมนุษยชนครบทุกด้าน หรือครบทุกกลุ่มเป้าหมายตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขึ้นอยู่กับประเด็นปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และนโยบายของหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญ

(4.3) เมื่อหน่วยงานได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานเรียบร้อยแล้ว ให้เสนอแผนดังกล่าวต่อผู้บริหารของหน่วยงานเพื่อให้ความเห็นชอบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้รับทราบ รวมทั้งส่งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผล

(5) ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน โดยดำเนินการ ดังนี้

(5.1) จัดทำหนังสือถึงหน่วยงานในสังกัด เพื่อแจ้งเวียนให้ทราบถึงแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน พร้อมทั้งกำชับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการมาตรการ โครงการ/กิจกรรม ตามที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานที่กำหนดไว้

(5.2) เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนแล้วจะต้องมีหน้าที่การดำเนินการ ดังนี้

(5.2.1) ดำเนินการตามมาตรการ โครงการ/กิจกรรม ที่หน่วยงานตนเองรับผิดชอบ ที่ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน

(5.2.2) รายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน หรือรายงานผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานที่มีความสอดคล้องกับมาตรการหรือข้อเสนอแนะในแผนสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้านและแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ให้แก่คณะกรรมการหรือคณะทำงานของหน่วยงานภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยเฉพาะการติดตามโครงการสำคัญภายใต้แผนแต่ละกลุ่ม/ด้าน

(6) การนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษา

นอกจากการหารือในระดับนโยบายเพื่อให้รับทราบในภาพรวมแล้ว หากต้องการให้การขับเคลื่อนเห็นผลเป็นรูปธรรม ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

(6.1) เปิดช่องทางการสื่อสารสองทาง เพื่อรับแจ้งปัญหา อุปสรรค หรือข้อขัดข้องในการดำเนินงานรวมถึงความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่หน่วยงานระบุไว้ ซึ่งควรเป็นช่องทางที่สื่อสารได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว และสามารถตอบสนองต่อความต้องการได้ในทันที

(6.2) สร้างระบบนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษาเพื่อรองรับข้อ (6.1)

(6.3) จัดให้มีการถอดบทเรียนการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และการขยายผลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

(7) สร้างมาตรการเชิงบวกโดยการมอบรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อ

(7.1) เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญด้านสิทธิมนุษยชน มีการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและยกระดับหน่วยงานของตนเองให้เป็นองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน โดยนำหลักการสิทธิมนุษยชนมาเป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการ และปฏิบัติงานในทุกระดับ มีการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน ส่งเสริมให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนซึ่งกันและกัน รวมถึงลดความเสี่ยง หรือปริมาณข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลจากการดำเนินงานขององค์กร

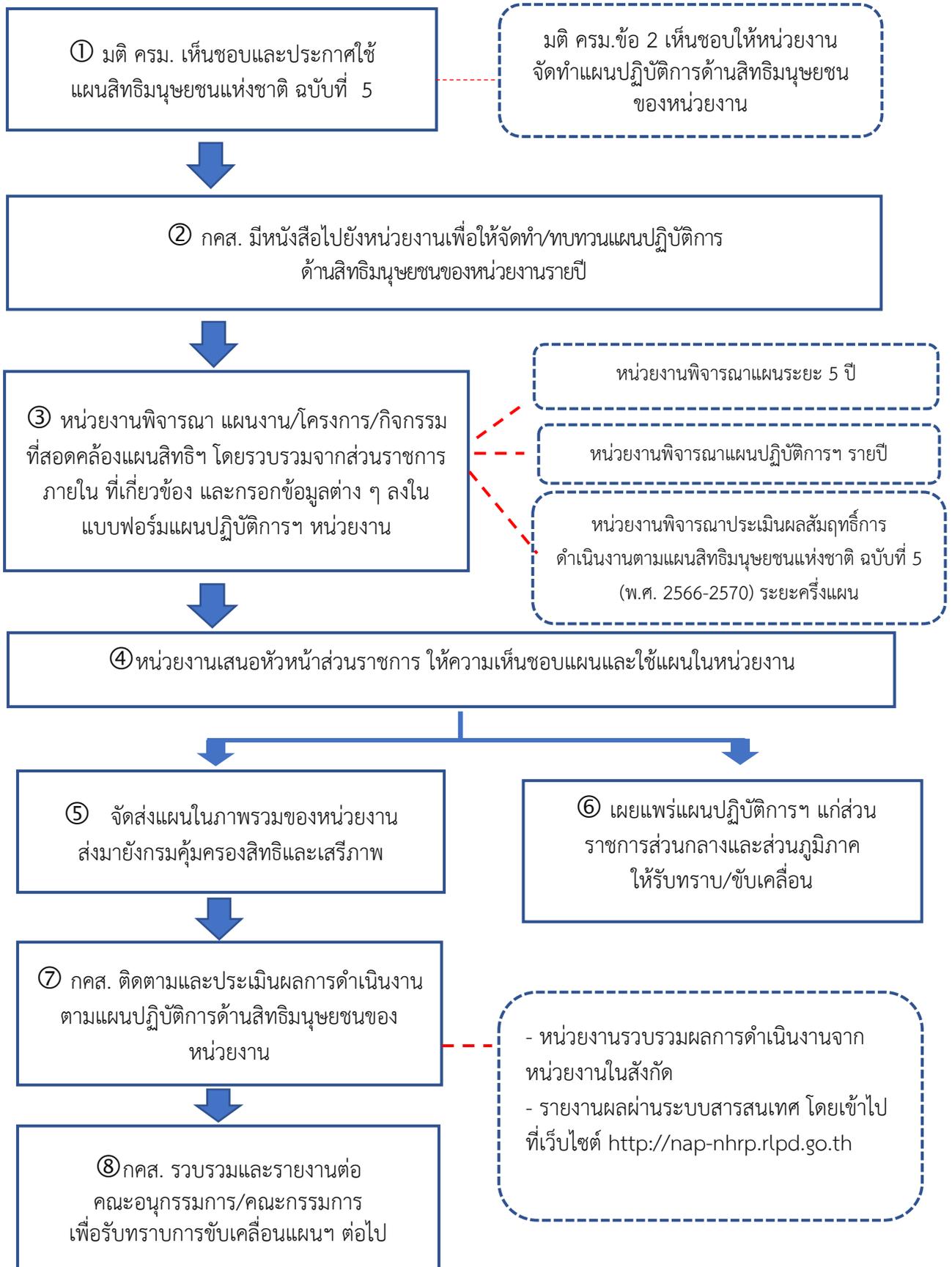
(7.2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในด้านสิทธิมนุษยชน และการเป็นองค์กรต้นแบบ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ทุกหน่วยงานเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(7.3) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจเอกชน วิสาหกิจเพื่อสังคม ภาคประชาสังคม และจังหวัด มีความประสงค์ที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ด้วยความสมัครใจและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น การประกาศเกียรติคุณ การให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ การได้รับประโยชน์ด้านภาษี เป็นต้น

3. การเปลี่ยนแปลงสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ไปสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้แผนสิทธิมนุษยชนไปสู่การปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานที่อยู่ภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 สามารถพิจารณาดำเนินการได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละองค์กร หรือแต่ละพื้นที่นั้นๆ ซึ่งให้คัดเลือกประเด็นสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการทำงานของแต่ละหน่วยงานมาพิจารณาดำเนินการ โดยอาจพิจารณาจากบทบาทภารกิจของตนเองที่เกี่ยวข้องโดยตรง หรือเป็นปัญหาสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีความรุนแรงซึ่งต้องรีบแก้ไข หรือเป็นประเด็นท้าทายที่ต้องการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรตนเอง เป็นต้น (โดยไม่จำเป็นจะต้องดำเนินการในทุกด้านหรือทุกกลุ่มเป้าหมาย) โดยหน่วยงานทั้ง 39 หน่วย ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานระยะ 5 ปี เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตาม Link <https://drive.google.com/drive/folders/13d4vaBClm9gJne2NE63lbX7FsONGC5b3>

4.การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน

- ① มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 เห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 แปลงแผนไปสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานที่ครอบคลุมการดำเนินการของหน่วยงานในสังกัดทุกระดับ สำหรับงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ให้หน่วยงานใช้จ่ายจากงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยที่ได้รับจัดสรร โดยดำเนินการในภารกิจของหน่วยงาน และนำมติสิทธิมนุษยชนมาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และเห็นชอบให้มีการรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนฯ เมื่อสิ้นปีงบประมาณปีละ 1 ครั้ง (ห้วงเดือน ต.ค.-ค. ของทุกปี) และมอบหมายกระทรวงยุติธรรมรับผิดชอบกำหนดแนวทาง วิธีการรายงานผล และแบบรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและถือปฏิบัติ
- ② กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีหนังสือเพื่อขอให้หน่วยงานจัดทำ/ทบทวนแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน โดยพิจารณาร่วมกับแผนปฏิบัติการฯ ระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการรายปี และคู่มือ
- ③ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย จัดทำแผนในภาพรวมของหน่วยงาน และมีหนังสือสอบถามไปยังส่วนราชการ ภายใต้กำกับ เพื่อให้พิจารณาโครงการ/กิจกรรม และกรอกข้อมูลต่าง ๆ ลงในตารางแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน และรวบรวมส่งมายังส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดแผนในภาพรวม ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน ไม่จำเป็นต้องมีโครงการ/กิจกรรม ครอบคลุมประเด็นสิทธิมนุษยชนครบทุกด้าน หรือครบทุกกลุ่มเป้าหมายตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขึ้นอยู่กับประเด็นปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และนโยบายของหน่วยงานเป็นสำคัญ
- ④ หน่วยงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการ ให้ความเห็นชอบแผนและใช้แผนในหน่วยงาน
- ⑤ เมื่อหัวหน้าส่วนราชการ เห็นชอบแล้ว ให้รวบรวมส่งมายังกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- ⑥ ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานแก่ส่วนราชการ ภายใต้กำกับ และมีการถ่ายทอดแผนฯ ไปสู่ส่วนราชการระดับจังหวัด /ภูมิภาคในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่แผนปฏิบัติการฯ ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน หนังสือราชการ การแถลงนโยบาย การจัดประชุม เป็นต้น
- ⑦ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เมื่อสิ้นปีงบประมาณปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนตุลาคม - ธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ กรมคุ้มครองสิทธิฯ จะเป็นผู้นำเข้าข้อมูลแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน และให้หน่วยงานเข้ามารายงานผลผ่านระบบสารสนเทศ โดยเข้าไปที่เว็บไซต์ <http://naphrp.rlpd.go.th>
- ⑧ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จะมีการจัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นระยะ เพื่อติดตาม และรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและมีการประสานงานในหน่วยงานอย่างบูรณาการ เพื่อสร้างองค์ความรู้ ความตระหนัก การศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน และป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในทุกภาคส่วนของประเทศ และส่งเสริมให้หน่วยงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติการอย่างใดตามอำนาจหน้าที่ หรือป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสากลระหว่างประเทศที่ประเทศไทยให้การรับรอง หรือตามที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดไว้

ภาคผนวก

ลำดับ	หน่วยงาน	แผนสิทธิมนุษยชน รายด้าน/รายกลุ่ม															
		ด้านการเมืองการปกครอง	ด้านกระบวนการยุติธรรม	ด้านสาธารณสุข	ด้านการศึกษา	ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ	กลุ่มผู้ใช้แรงงาน	กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อในกระบวนการยุติธรรม	กลุ่มเด็กและสตรี	กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มผู้เสพยาเสพติด	กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ	กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มคนพิการ	กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ	กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช
14	กระทรวงยุติธรรม	หลัก	หลัก		ร่วม	หลัก		หลัก	ร่วม	หลัก	หลัก	หลัก	หลัก	ร่วม	ร่วม	หลัก	หลัก
15	กระทรวงแรงงาน	หลัก		ร่วม		หลัก	หลัก		ร่วม		หลัก	หลัก	หลัก	ร่วม	หลัก	หลัก	หลัก
16	กระทรวงวัฒนธรรม	หลัก							ร่วม		ร่วม		หลัก				
17	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม				หลัก		ร่วม	หลัก		หลัก		หลัก	ร่วม	หลัก	ร่วม	ร่วม	ร่วม
18	กระทรวงศึกษาธิการ				หลัก			หลัก		หลัก		หลัก	ร่วม	หลัก	หลัก	หลัก	หลัก
19	กระทรวงสาธารณสุข	หลัก	ร่วม	หลัก			ร่วม	หลัก		หลัก	หลัก	หลัก		หลัก	หลัก	หลัก	หลัก
20	กระทรวงอุตสาหกรรม					หลัก	หลัก		ร่วม		ร่วม						

ลำดับ	หน่วยงาน แผนสิทธิมนุษยชน รายด้าน/รายการกลุ่ม	ด้านการเมืองการปกครอง	ด้านกระบวนการยุติธรรม	ด้านสาธารณสุข	ด้านการศึกษา	ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ	กลุ่มผู้ใช้แรงงาน	กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อในกระบวนการยุติธรรม	กลุ่มเด็กและสตรี	กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มผู้เสพยาเสพติด	กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ	กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มคนพิการ	กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ	กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช
21	กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา				<u>หลัก</u>										<u>หลัก</u>		
22	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>									ร่วม		<u>หลัก</u>			
23	ธนาคารแห่งประเทศไทย					<u>หลัก</u>											
24	เมืองพัทยา												<u>หลัก</u>				
25	ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>		ร่วม				ร่วม		ร่วม			ร่วม			
26	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	<u>หลัก</u>															
27	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ			<u>หลัก</u>							<u>หลัก</u>				<u>หลัก</u>		

ลำดับ	หน่วยงาน แผนสิทธิมนุษยชน รายด้าน/รายการกลุ่ม	ด้านการเมืองการปกครอง	ด้านกระบวนการยุติธรรม	ด้านสาธารณสุข	ด้านการศึกษา	ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ	กลุ่มผู้ใช้แรงงาน	กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อในกระบวนการยุติธรรม	กลุ่มเด็กและสตรี	กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มผู้เสพยาเสพติด	กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ	กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มคนพิการ	กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ	กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช
28	สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า					<u>หลัก</u>											
29	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	ร่วม			<u>หลัก</u>												
30	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	<u>หลัก</u>													<u>หลัก</u>		
31	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ	<u>หลัก</u>															
32	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ร่วม	ร่วม							<u>หลัก</u>							
33	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ			<u>หลัก</u>							<u>หลัก</u>						

ลำดับ	หน่วยงาน	แผนสิทธิมนุษยชน รายด้าน/รายการกลุ่ม															
		ด้านการเมืองการปกครอง	ด้านกระบวนการยุติธรรม	ด้านสาธารณสุข	ด้านการศึกษา	ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ	กลุ่มผู้ใช้แรงงาน	กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อในกระบวนการยุติธรรม	กลุ่มเด็กและสตรี	กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มผู้เสพยาเสพติด	กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ	กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มคนพิการ	กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ	กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช
34	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>					<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>		<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>	ร่วม	ร่วม	<u>หลัก</u>	
35	สำนักงานศาลยุติธรรม	ร่วม	<u>หลัก</u>					ร่วม	<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>		<u>หลัก</u>		ร่วม	ร่วม		
36	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม					<u>หลัก</u>											
37	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสวัสดิภาพแห่งชาติ	<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>													<u>หลัก</u>	
38	สำนักงานอัยการสูงสุด	<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>			ร่วม		<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>	<u>หลัก</u>		<u>หลัก</u>		ร่วม	ร่วม	ร่วม	
39	สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย	<u>หลัก</u>															

*ทั้งนี้ หน่วยงานหลักและร่วมสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
ภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

LOGO หน่วยงาน

แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน

.....(ชื่อหน่วยงาน).....

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5

(พ.ศ. 2566-2570)

...(ชื่อหน่วยงาน)..... ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้
แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) โดยเป็น แผนรายด้าน จำนวน ด้าน
และแผนรายกลุ่ม จำนวนกลุ่ม ดังนี้

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน แผนรายด้าน/กลุ่ม ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของท่าน

แผนรายด้าน	แผนรายกลุ่ม
☐ 1) ด้านการเมืองการปกครอง	☐ 1) กลุ่มผู้ใช้แรงงาน
☐ 2) ด้านกระบวนการยุติธรรม	☐ 2) กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อในกระบวนการ ยุติธรรม
☐ 3) ด้านสาธารณสุข	☐ 3) กลุ่มเด็กและสตรี
☐ 4) ด้านการศึกษา	☐ 4) กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
☐ 5) ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ	☐ 5) กลุ่มผู้สูงอายุ
	☐ 6) กลุ่มผู้เสพยาเสพติด
	☐ 7) กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ
	☐ 8) กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน
	☐ 9) กลุ่มคนพิการ
	☐ 10) กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ
	☐ 11) กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช

คำอธิบายแบบฟอร์มแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. 2566 - 2570

❶	<p>แผนสิทธิมนุษยชนรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเมืองการปกครอง 2) ด้านกระบวนการยุติธรรม 3) ด้านสาธารณสุข 4) ด้านการศึกษา 5) ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ</p> <p>แผนสิทธิมนุษยชนรายกลุ่ม 12 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ใช้แรงงาน 2) กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อในกระบวนการยุติธรรม 3) กลุ่มเด็กและสตรี 4) กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน 5) กลุ่มผู้สูงอายุ 6) กลุ่มผู้เสพยาเสพติด 7) กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ 8) กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน และกลุ่มชาติพันธุ์ 9) กลุ่มคนพิการ 10) กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ 11) กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช</p>
❷	<p>ข้อเสนอแนะ หมายถึง ข้อเสนอแนะที่ถูกระบุไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนรายด้านหรือแผนสิทธิมนุษยชนรายกลุ่ม เช่น ข้อเสนอแนะที่ 1 ในแผนสิทธิมนุษยชนด้านการศึกษา</p>
❸	<p>ตัวชี้วัด หมายถึง ตัวชี้วัดตามข้อเสนอแนะที่ถูกระบุไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนรายด้านหรือแผนสิทธิมนุษยชนรายกลุ่ม</p>
❹	<p>แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม หมายถึง ระบุแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานพิจารณาแล้วว่าสอดคล้องกับข้อเสนอแนะตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 โดยเป็นแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการในระหว่างปี 2566-2570 (ทั้งที่ใช้งบประมาณ และไม่ใช้งบประมาณ)</p>
❺	<p>วัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม หมายถึง เป้าหมายที่ตั้งไว้ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม</p>
❻	<p>กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการดำเนินงานของหน่วยงาน อาจเป็นได้ทั้งกลุ่มประชาชนทั่วไป หรือ กลุ่มเปราะบางที่อาจเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิ ตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ทั้ง 11 กลุ่ม หรือ กลุ่มบุคคลที่เป็นเครือข่าย/องค์กร เครือข่าย เช่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ อาสาสมัครของหน่วยงานองค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคม หรือ องค์กรเครือข่ายเอกชน เป็นต้น</p>
❼	<p>รายละเอียดการดำเนินโครงการ/กิจกรรม หมายถึง ระบุรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม เป็นรูปแบบหรือลักษณะ หรือมีวิธีการลักษณะใด</p>
❽	<p>ตัวชี้วัดความก้าวหน้าโครงการ/กิจกรรม หมายถึง ตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงาน</p>
❾	<p>หน่วยงานในสังกัดที่รับผิดชอบ หมายถึง ระบุหน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่าภายใต้สังกัดของหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมโครงการนั้น</p>
❿	<p>หน่วยปฏิบัติ หมายถึง ระบุ ✓ ในช่องการดำเนินการในส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาค</p>

(ตัวอย่าง) แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
ภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์ของแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	รายละเอียดการ ดำเนินโครงการ/ กิจกรรม	ตัวชี้วัดความก้าวหน้า โครงการ/กิจกรรม	หน่วยงานในสังกัด ที่รับผิดชอบ	หน่วยปฏิบัติ	
							ส่วน กลาง	ส่วน ภูมิภาค
1	แผนสิทธิมนุษยชนด้านการเมืองการปกครอง							
ข้อเสนอแนะ 2) รัฐควรจัดให้มีการอบรมด้านสิทธิมนุษยชนและให้ความรู้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับเพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง และ สอดคล้องหลักการสิทธิมนุษยชน รัฐต้องมีการพัฒนางานสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการดำเนินงานและการสร้างเสริมศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน การส่งการรับรู้เรื่องสิทธิ มนุษยชน ซึ่งจะช่วยลดข้อร้องเรียนเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติให้หน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบ การเคารพผู้เห็นต่าง เสรีภาพใน การแสดงออก สิทธิในการชุมนุมโดยสงบ และการสมาคม รวมทั้งมีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรสิทธิมนุษยชนเป็นระดับต้น กลาง สูง สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐตามความเหมาะสม อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน								
ตัวชี้วัด จำนวนเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับควรได้รับการอบรมด้านสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น								
1.โครงการสถาบันพัฒนาด้าน สิทธิมนุษยชน	1. เพื่อฝึกอบรมให้ความรู้ด้าน สิทธิมนุษยชน ให้แก่เจ้าหน้าที่ รัฐ ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ และองค์กรต่าง ๆ 2. เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐ ภาค	เจ้าหน้าที่รัฐ ภาคประชาชน และภาคธุรกิจ	-จัดฝึกอบรม	1. เติบโตปริมาณ จำนวนของผู้เข้ารับการ อบรมตามหลักสูตรนัก บริหารด้านสิทธิมนุษยชน มี ความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิ	กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ	✓		

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์ของแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	รายละเอียดการ ดำเนินโครงการ/ กิจกรรม	ตัวชี้วัดความก้าวหน้า โครงการ/กิจกรรม	หน่วยงานในสังกัด ที่รับผิดชอบ	หน่วยปฏิบัติ	
							ส่วน กลาง	ส่วน ภูมิภาค
		<p>ประชาสังคม ภาคธุรกิจ และ องค์กรต่าง ๆ มีองค์ความรู้ด้าน สิทธิมนุษยชน ตระหนักรู้ถึง ความสำคัญของหลักการสิทธิ มนุษยชน สามารถนำไปเป็น แนวทางปฏิบัติงาน ถ่ายทอด แนวความคิด ยกระดับการ กำหนดนโยบาย และทิศทาง ขององค์กรให้สอดคล้องกับ หลักการสิทธิมนุษยชน</p>			<p>มนุษยชน จำนวน 150 คน 2. เชิงคุณภาพ ร้อยละของผู้เข้ารับการ อบรมที่ผ่านการทดสอบ ความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิ เสรีภาพและสิทธิมนุษยชน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ไม่น้อย กว่าร้อยละ 85</p>			

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่

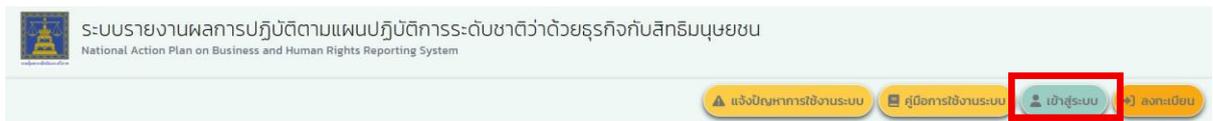
รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

การเข้าใช้งานระบบ

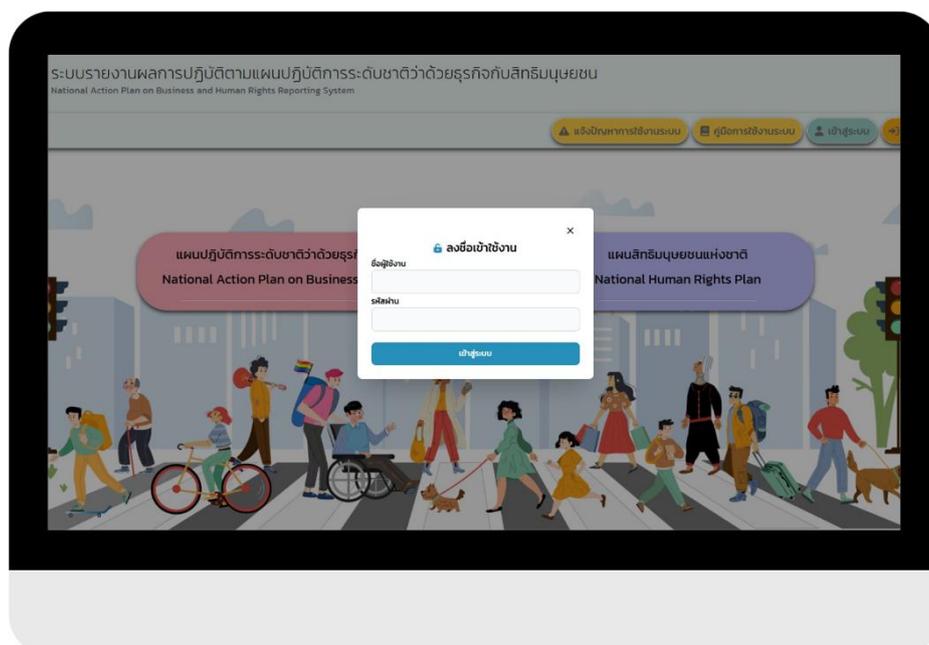
1. การลงทะเบียน

1.1 ผู้ใช้ระบบสามารถเข้าระบบได้ทาง URL: [https:// nap-nhrp.rlpd.go.th](https://nap-nhrp.rlpd.go.th)

1.2 คลิก “เข้าใช้งานระบบ” โดยทำการ Login ด้วยการกรอก “ชื่อผู้ใช้งาน” “รหัสผ่าน” แล้วกดคลิกปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”

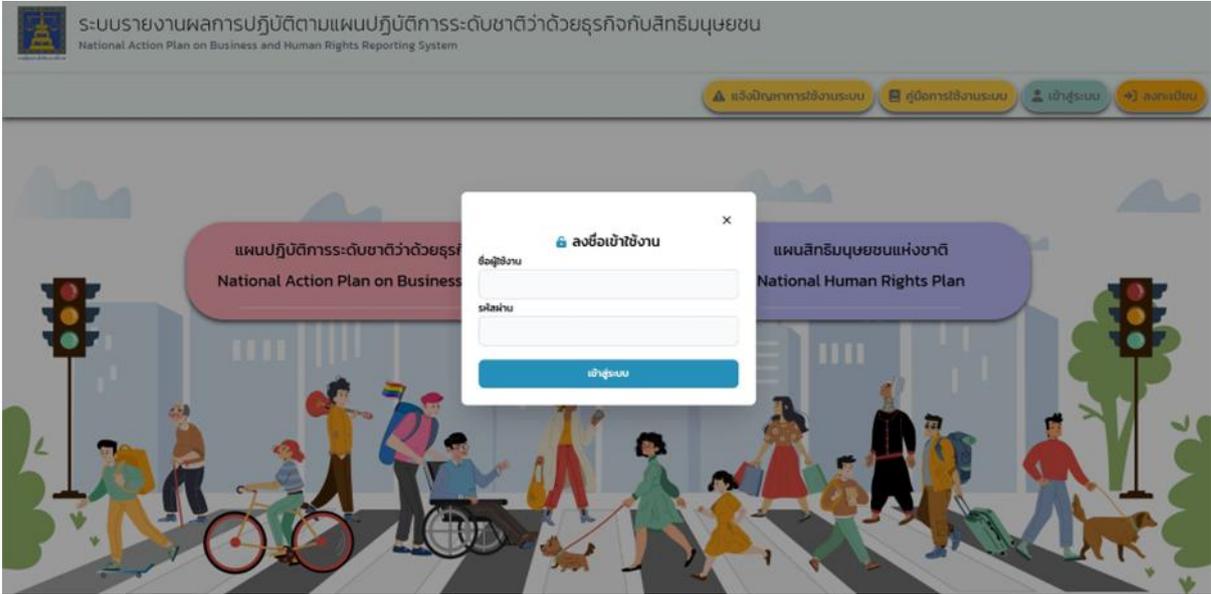
ระบบแสดงผลในลักษณะ Web Responsive สามารถย่อ ขยายขนาดหน้าจอตามขนาดของ Personnel Computer หรือ Mobile Device ได้

1.3 Login เข้าใช้งานระบบ ดังนี้

1.3.1 เข้าใช้งานระบบโดยกรอก “ชื่อผู้ใช้งาน” และ “รหัสผ่าน”

1.3.2 คลิกปุ่ม “เข้าสู่ระบบ” จะปรากฏหน้าหลักแสดงข้อมูลของผู้ใช้ระบบตามภาพนี้

2. การรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2.1 รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (โดยผู้ใช้งานระบบ) มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 เลือเมนู “รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” จะปรากฏดังนี้

ปีงบประมาณ	ด้าน/กลุ่ม	ชื่อเสนอแนะ	ตัวชี้วัด	โครงการ/กิจกรรม	สถานะดำเนินการ	รายละเอียด
2566	ด้านกระบวนการยุติธรรม	รัฐควรส่งเสริมความยุติธรรมแก่ประชาชนในชั้นตอนต่าง ๆ ด้านกระบวนการยุติธรรม	มีช่องทางเพิ่มขึ้นในการให้ความรู้แก่ประชาชนในชั้นตอนต่าง ๆ ด้านกระบวนการยุติธรรม	ดำเนินการพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ILO C87, C98 และ C189*	ยังไม่ดำเนินการ	
2568	ด้านสาธารณสุข	มีมาตรการที่ช่วยเพิ่มสัดส่วนของแพทย์ต่อจำนวนประชากรที่มีการกระจายตัวที่เหมาะสม	มาตรการในการสร้างแรงจูงใจ ความภาคภูมิใจให้กับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขในการทำงานในชนบทเพิ่มขึ้น	พัฒนา: มาตรฐานของบุคลากรด้านแรงงานและระบบค้นหาข้อมูลด้านแรงงาน เพื่อความสอดคล้องในการวิเคราะห์ด้านแรงงาน และองค์	ยังไม่ดำเนินการ	
2566	ด้านกระบวนการยุติธรรม	รัฐควรมีมาตรการทบทวนและพิจารณายกเลิกสิทธิหายพิเศษในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	มาตรการทบทวนการเลือกนายพิเศษ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ ปรองดองเพื่อการปรองดองใช้พร...	จัดทำแนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมปฏิญญาโตรกาห์ เรื่องหลักการว่าด้วยความปรองดองอันซื่อสัตย์และโดยสันติวิธี (MN)	ยังไม่ดำเนินการ	
2567	ด้านการเมือง การปกครอง	1) รัฐควรเร่งผลักดันกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชน ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนยังไม่ดี	จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่กฎหมายใหม่มีผลบังคับใช้เพิ่มขึ้น	11) รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจต้อง ทบทวนกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของ องค์กรตน จึงได้มีคำปรึกษา/ส่งแถลง นโยบายด้านการเคารพ	ยังไม่ดำเนินการ	
2567	ด้านการเมือง การปกครอง	1) รัฐควรเร่งผลักดันกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชน ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนยังไม่ดี	จำนวนเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับที่ได้รับการอบรมด้านสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น	12) รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจต้อง ทบทวนกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของ องค์กรตน จึงได้มีคำปรึกษา/ส่งแถลง นโยบายด้านการเคารพ	ยังไม่ดำเนินการ	

- กรอกรายละเอียดส่วน “รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ”
 - “ปีงบประมาณ” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุปีงบประมาณ
 - “ด้าน/กลุ่ม” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุด้าน
 - “สถานะ” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุสถานะ
 - “ข้อเสนอแนะ” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุข้อเสนอแนะ
 - “ตัวชี้วัด” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุตัวชี้วัด
 - “โครงการ/กิจกรรม” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุโครงการ/กิจกรรม
 - คลิกรูป เพื่อแสดงรายการสืบค้นข้อมูล
 - คลิกรูป เพื่อเคลียร์ค่าข้อมูลรายการค้นหา
- ตารางการแสดงผล - สำหรับแสดงผลข้อมูล โดยเมื่อคลิกที่เมนูนี้ระบบจะแสดง “รายงานผลการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” ที่ตรงเงื่อนไขการค้นหาในดังนี้
 - ปีงบประมาณ - แสดงปีงบประมาณ
 - ด้าน/กลุ่ม - แสดงด้าน/กลุ่ม
 - ข้อเสนอแนะ - แสดงข้อเสนอแนะ
 - ตัวชี้วัด - แสดงตัวชี้วัด
 - โครงการ/กิจกรรม - แสดงโครงการ/กิจกรรม
 - สถานะการดำเนินการ - แสดงสถานะการดำเนินการ
 - รายละเอียด - แสดงรายละเอียด

2.1.2 คลิกรูป ปุ่มโดยผู้ใช้งานระบบ จะปรากฏหน้าจอดังนี้

ระบบรายงานผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
National Action Plan on Business and Human Rights Reporting System

หน้าหลัก ข้อมูลสถิติ นายทศพล สิกธี

หน้าหลัก

ข้อมูลสถิติ รายงาน

รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิ

แจ้งปัญหาการใช้งานระบบ

รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ด้าน/กลุ่ม: ด้านการเมือง การปกครอง

ปีการดำเนินงาน: 2567 2568 2569 2570 2571

ข้อเสนอแนะ: 1) รัฐควรเร่งผลักดันกฎหมายคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม: 1.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจต้อง ทบทวนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของ องค์กรตน จัดให้มีค่า

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วยงานย่อยที่รับผิดชอบ: == กรุณาเลือก == + เพิ่ม

ลำดับ	หน่วยงานย่อยที่รับผิดชอบ	สถานะ
1	การยางแห่งประเทศไทย	อยู่ระหว่างดำเนินการ

- กรอกรายละเอียดส่วน “หน่วยงานที่รับผิดชอบ”
 - “หน่วยงานที่รับผิดชอบ” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบ
 - คลิกรูป เพื่อเพิ่มลงรายการหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- ตารางการแสดงผล - สำหรับแสดงผลข้อมูล โดยเมื่อคลิกที่เมนูนี้ระบบจะแสดง “รายงานผลการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” ที่ตรงเงื่อนไขการค้นหาในดังนี้
 - ลำดับ - แสดงลำดับ
 - หน่วยงานที่รับผิดชอบ - แสดงหน่วยงานที่รับผิดชอบ
 - สถานะ - แสดงสถานะ

2.1.3 คลิกรูป รายละเอียดของรายการ จะปรากฏหน้าจอดังนี้

ระบบรายงานผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
National Action Plan on Business and Human Rights Reporting System

หน้าหลัก | ข้อมูลสถิติ | นายสมชาย สืบงาม

หน้าหลัก | รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิ | ข้อมูลสถิติ รายงาน | แจ้งปัญหาการใช้งานระบบ

ID: 8
HRActivityReportID: 13
AreaType: 0
OverPlanStatus: 0

รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ด้าน/กลุ่ม:

ปีการดำเนินงาน

ปีการกรที่ช่วยเพิ่มสัดส่วนของแพทย์ต่อจำนวนประชากรการกระจายตัวที่เหมาะสม
พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านแรงงานและระบบค้นหาข้อมูลด้านแรงงาน เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์
กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.)
มาตรการในการสร้างแรงจูงใจ ความ ภาคภูมิใจให้กับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขในการทำงาน

ชื่อเสนอแนะ:
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม:
หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ:
หน่วยงานย่อยที่รับผิดชอบ:
 ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้
 ตัวชี้วัดอื่น ๆ
*วัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม:

*กลุ่มเป้าหมาย:

*สถานะการดำเนินงาน:
*รายงานผลการดำเนินงาน:
*เอกสารแนบ:

*พื้นที่ดำเนินการ
 ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค

*ตามแผน/นอกเหนือแผน
 ตามแผน นอกเหนือแผน

ยังไม่ได้ดำเนินการ

เลือกไฟล์ กรุณาเลือกไฟล์

เอกสารแนบ

แก้ไขล่าสุดโดย: test
วันที่/เวลาแก้ไขล่าสุด: test

- กรอกรายละเอียดส่วน “รายงานผล การปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ”
 - คลิก ตัวชีวิตที่กำหนดไว้ เพื่อเลือกระบุตัวชีวิตที่เลือกไว้
 - คลิก ตัวชีวิตอื่นๆ เพื่อเลือกกรอกข้อมูลที่ช่องตัวชีวิตอื่นๆ
 - “วัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม” ผู้ใช้ระบบกรอกช่องวัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
 - “กลุ่มเป้าหมาย” ผู้ใช้ระบบกรอกช่องกลุ่มเป้าหมาย
 - “พื้นที่ดำเนินการ” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุ ส่วนกลาง, ส่วนภูมิภาค หรือส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค
 - “ตามแผน/นอกเหนือแผน” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุ ตามแผน หรือนอกเหนือแผน
 - “สถานะการดำเนินงาน” ผู้ใช้ระบบเลือกระบุ ยังไม่ได้ดำเนินการ, อยู่ระหว่างดำเนินการ หรือดำเนินการเสร็จแล้ว
 - “รายงานผลการดำเนินงาน” ผู้ใช้ระบบกรอกช่องรายงานผลการดำเนินงาน
 - คลิกปุ่ม เพื่อแนบไฟล์เอกสาร
 - คลิกปุ่ม เพื่อบันทึกการรายงานผล แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
 - คลิกปุ่ม เพื่อปิดหน้ารายการสถานะจะเปลี่ยนตามสถานะการดำเนินงาน

สามารถดาวน์โหลดคู่มือสำหรับการใช้งานระบบฉบับเต็มได้ที่ QR Code ด้านล่างนี้

QR CODE สื่อประชาสัมพันธ์
แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5

ชื่อหนังสือ :

คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน ประจำปี 2569

ที่ปรึกษา :

นายไตรยฤทธิ์ เตมหิวงศ์

อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

นายธีรยุทธ แก้วสิงห์

รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ผู้เรียบเรียง/ตรวจสอบ/กลั่นกรอง :

นางสาวกวิพันธ์ รอดคมศัลย์

ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ**คณะทำงาน :**

นางศิวพร เรืองศรียานนท์

หัวหน้ากลุ่มงานแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวศิรินทรา แสงศร

นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

นายอัศววัฒน์เดโช ฤาปะนา

นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

นางสาวกนกรัตน์ สิมทะราช

นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ

นางสาวกนกรัตน์ ไบแสด

นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ

นางสาวมาณวี กล้าเครื่องงาม

พนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

นางสาวสุรสรifah ดำทองสุข

เจ้าหน้าที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

นางสาวศราวดี รัชมี

เจ้าหน้าที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ช่องทางการติดต่อ

@เรียกจับแพนสิทรี

@rlpd.pr.fanpage

YouTube

@humanrightsplan

www.rlpd.go.th

02 141 2758

nhr.plan@rlpd.go.th

nhr.plan@gmail.com

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

www.rlpd.go.th